Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.
Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriligi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.
Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.
Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.
Kuulutusi järgmise päewa lehe jaoks wõetakse wastu kella 2-ni päewal, laupäewiti kella 1-ni päewal „Postimehe" raamatukauplusest, Suurturg 16 ja kontoris, Jaani tän. 11/13.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:
Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.
Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.
Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.
Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.
„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 145 **Teisipäewal, 2. juunil 1931.** **Tänast lehte 6 lehekülge** **75. aastakäik.**

CENTRAL Teisip., 2. juunil alates. Esimest korda Tartus Haruldane HELISUURFILM Publikumi lemmik **Gary Cooper** ühes veetleva ja sümp. **Nancy Carroll**'iga oma kõige parem. hiilgeosas, suurfilmis

LANGENUD INGEL

12 osas. See suurteos on nii võrt haarav ja meelikõitev, et vaatamata suvilimadele, võib ennustada publiku tungi sellele filmile. — Kino „CENTRALI" juhatus pakub ka suvekuudel väärtuslikke esietendus-suurfilme.

Ülihuvitav eeskava lisa. Algus äripäev kl. 6, pühap kl. 2.30. Et kõikidele võimaldada kino Centrali külast., on pileti hinnad alandatud: rõdu 55 s., I k. 45 s., II k. 35 s., III k. 25 s.

GLORIA 1. juunist alates. — Haruldaselt elegantne kahekordne eeskava. — 1. juunist alates. **GLORIA**

Esietendus! Saksa-prantsuse luksusfilm. Peaosades: kütkestav **SUSI VERNON, Daniel Parola, Norman Shelby** ja **Kirill de Ramsall** hooaja meisterteoses

Sa armastasid minus vaid nukku

Suurepärane rikkaliku seadeldusega armastuse romaan 12 jaos. Suureilma prassiv elu ja moodsad tualetid. Haruldase köitva sisuga film, mis välismaal jooksis enneolemata eduga.

Esietendus! — **Esimene helifilm HARRY PIEL'iga. Hooaja uudis!** HARRY PIEL räägib, laulab ja naerab. HARRY PIEL esineb kahes osas.

Kas tema või mina

Salongdraama 10 s. jaos. — Peaosas: **Valerija Boothby, Olivia Fried, Hans Junkermann** j. t. See haruldane helifilm on joosnud välismaal kui Balti riikides kõige paremates kinoteatrites. Tegevus sünnib: Genuas, Rapallos ja Milaanos.

Algus äripäeval kell 6, pühap. kell 3. Piletihinnad: 20—60 s. Loosh 60 s., rõdu 50 s., I. k. 40 s., II. k. 30 s., III. k. 20 s.

TEADAANNE.

Teatame, et meie oma kontori Suurelt turult nr. 15

üle viinud oleme

Tiigi tän. 67, tel. 5-50.

A-S. „ROTERMANN'i TEHASED"
TARTU OSAKOND.

Paawst lööb sekka.

Katoliiklikud noorsoo-organisatsioonid saade takse Itaalias laiali.

Ärewus katoliiklaste hulgas.

Roomast, 1. juunil. Konflikt fascistide ja katoliku kiriku wahel on kriitiliseks muutumas, sest paawstil näib olewat tahtmine otsustawalt wälja astuda ja piir panna fascistide kirikuwaenulisele tegewusele. Tekitas suurt sensatsiooni, kui „Osservatore Romanos" awaldati dekreet, mis määrab, et silmas pidades waenulikku tegewust katoliku ühingu „Azione Cattolica" wastu, peawad piiskopid, igaüks oma piirkonnas, wiibimata wõtma „Azione Cattolica" üle walwe ja juhtimise enda kätte. See arwatakse nimelt tähendawat seda, et „Azione Cattolica" peetakse kiriku puutumatuks osaks. Niisuguse seisukoha wõtmise tagajärjed wõiwad olla wäga kaugeleulatawad.

Sama leht toob poolametliku teadaande, milles öeldakse, et wiimaste päewade kahetsuswäärsed sündmused, mille tagajärjel on paawsti pühale isikule kallale tungitud, põhjustawad paawsti delegaatide osawõtu ärajäämise püha Antoniuse 700 aasta juubelipidustustest Paduas. Samal ajal ja põhjusel lükatakse edasi eukaristlik kongress. Leht toob muuhulgas teate, et Veronas on piiskopi lossi põlema panna tahetud.

Vatikani häälekandja rõhutab, et fascistid tahtwat jatkata sõjakäiku katoliikliste organisatsioonide wastu. Politsei paneb toime läbiotsimisi „Azione Cattolica" silmapaistwamate liikmete juures. Palju katoliiklikke tegelasi on wangistatud. Laupäewal pani politsei toime põhjaliku läbiotsimise katoliikliku administratsiooni hoones, kus asub palju katoliiklikke organisatsioone. Kõik dokumendid wiidi kaasa ja maja pandi pitseri alla. Politsei on käsu saanud kõigi katoliiklikkude noorsoo organisatsioonide laialisaatmiseks. See on aga katoliiklaste keskel tekitanud suurt ärewust. Katoliiklikkude organisatsioonide juhatajad pidasid Roomas sellepärast tähtsa koosoleku, millest osa wõttis ka paawsti nuntsius.

„Osservatore Romano" number, milles terawalt süüdistatakse fascistlikku wõimu, korjati Rooma uulitsatel ära.

Sissisõda Walge-Wenemaal.

Warsjawist, 1. juunil. Moskwast teatatakse, et Berezinas, Walge-Wenemaal, oli arutusel kohtuprotsess partisanide wastu, kes pärast nende waranduse wõõrandamist läksid metsadesse ning sealt pidasid sissisõda. Kaks kaebealust mõisteti surma, teised wangi.

Tuletõrjuja tukkus põlewasse hoonesse.

Õnnetus Rakwere tuletõrje peamehe abiga.

Suurem tulekahju Kadilas.

Laupäewal, 30. sk. kell 2 päewal süttisid põlema Kadilas asuwad Jakob Lohwarti loomalaudad ja põlesid maha. Kariloomad suudeti tulest päästa. Tuli sai alguse arwatawasti lähedal asuwa saeweski jõumasina korstnast wäljalennanud sädemetest. Tuld käis kustutamas ka Rakwere tuletõrje.

Tuletõrje pealiku abi Elmar Nudega juhtus õnnetus, mis oleks wõinud wäga kurwalt lõppeda. Nimelt tukkus ta lauda müürilt põlewasse hoonesse, kuid pääses enam-wähem kergemate põletishaawadega näol ja ja kätel. Põlenud hoone wäärtust hindab omanik 4000 kr., sissejäänud wallaswara 790 kr. Hooned olid kinnitatud „Omas".

Millest tuli õieti tekkis, ei ole weel selgunud. Onnetuse ajal wiibis saeweski omanik kodunt ära. Enne tulekahju algust hakkas saeweski just töötama ning korraga märgati loomalauda ukse ees suitsu ja tuld. Tuld oli wõtnud põhumaterjal. Asuti loomade wäljatoomisele ja kustutustöödele. Rahunedes esimesest ehmatusest, nähti suitsu korraga ülewal lauda lakas. Siin oli tuli wõtnud juba tõsisema iseloomu ja kustutamine koduste abinõudega näis wõimatu olewat, pealegi puudus koha peal küllaldaselt wesi. Kohale sõitis Rakwere tuletõrje mootorpritsi ja autoweepaagiga. Ka ümbruskonna tuletõrjed olid kohal. Rakwere tuletõrje kohalejõudes oli lagi sisse langenud ja tuli tegi oma häwitustööd lauda kiwist müüride wahel.

Hoones oli ka niidumasin, wedruäkke ja mitmesuguseid põllutööriistu 790 kr. wäärtuses, mis samuti häwinesid.

Omanik oletab, et tuli wõis alguse saada ka ettewaatamatult põhu sisse heidetud paberossiotsast.

Wettehüpe kiwisillalt.

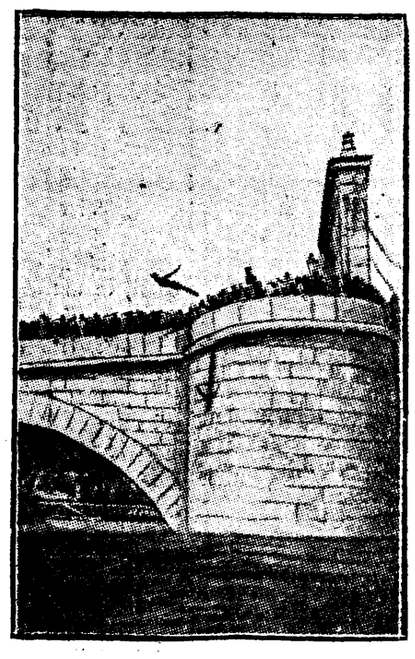

Pühapäewal korraldati Tartus Emajõel läbi linna teateujumine, kusjuures kahel meeskiwahetusel tuli sisse hüpata Wabaduse- ja Kiwisilla kõrgetelt käsipuudelt. Pildil A. Niggol Kiwisillalt alla hüppamas.

Pilt ränga autoönnetuse paigalt,

Saku ja Männiku jaamade wahel, kus rongi alla jäi weoauto sõduritega. Autost on jäänud ainult laialipillatud rusud. Teatawasti sai õnnetuse juures autojuht filmapilkselt surma ja neli sõdurit raskeid wigastusi.

Päike süütas maja.

Omapärane tuleönnetus Rakweres.

Mõni päew tagasi tekkis Rakweres, Parkali tn. nr. 7 asuwas Smiedebergi majas peremehe korteris tulekahju. Tulele saadi kohe jaole ja see kustutati koduste abinõudega.

Korteri elanik oli mõneks tunniks kodunt lahkunud. Tagasi tulles leidis ta toa paksu suitsu täis ja seina põlemas. Kuna tuli weel suurt ulatust ei olnud jõudnud wõtta, läks korda seda kustutada. Selgus, et põlema oli jäänud seinal olew tapeet, kust tuli jõudnud puust seinale külge hakata. Alguses jäi täitsa arusaamatuks, kust tuli alguse saanud, kuna seina lähedal ei ahju ega pliiti, ega ka muud tuldtekitawat ainet. Wiimaks selgus siiski tule tekkimise põhjus. Nimelt olid päikese kiired langenud laual asuwale peeglile ja sealt murdudes ning tulipunkti koondudes seinale langenud, millest tapeet põlema hakkas.

Kui Tartu noorus pidutses.

Pühapäewal peeti Tartus noorte wõimlemispidu, millest wõttis osa 8000 koolinoort ja mitu tuhat wanemat inimest. Pidu õnnestus kõigiti hästi, ka majanduslikselt. Peo pääsetähed müüdi wiimseni läbi.

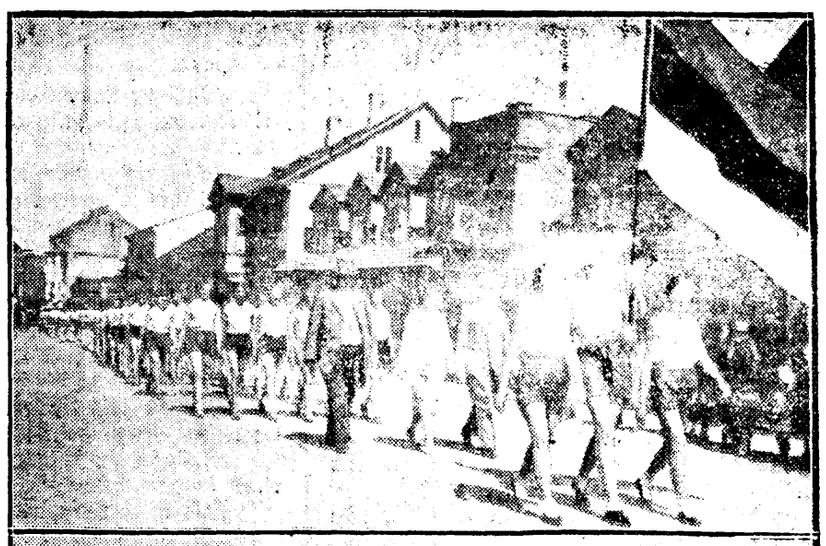

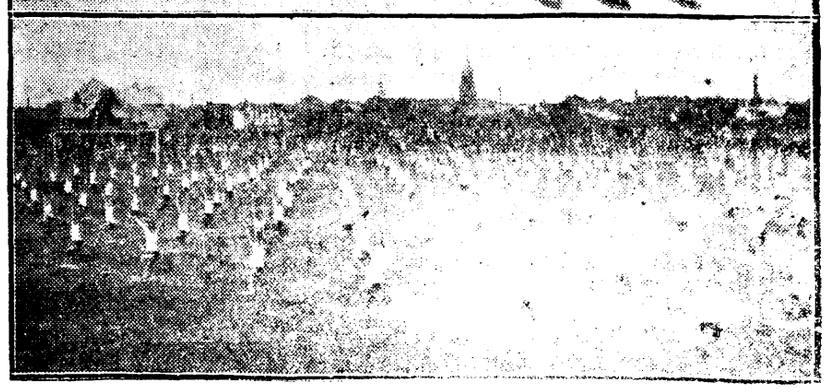

Pildil näeme (ülewal) stsenni õpilaste rongkäigust ja [illegible] harjutusi tegemas.

Ülearused liialdused.

Põllutöökoja seaduse ja töölistwanemate seaduse arutamise puhul.

Hugo Kukke.

Riigikogu kewadine istungjärk tõi päewakorrale kaks suurema ulatusega seadusprojekti — **põllutöökoja** seaduse ja **käitiswanemate** ehk töölistwanemate seaduse. Need kaks jätawad praegu warju kõik muud eelnõud, mis riigikogu komisjonides käsil. Nad on poliitilisteks tulipunktiks mitte üksi riigikogus, waid ka seltskonnas ja ringkondades, kus neid eelnõusid jälgitakse.

Kuna need eelnõud said awalikkusele teatawaks alles nädala poolteise eest, siis loomulikult ei ole arwamised ja seisukohad weel kuigi põhjalikult selgunud. Ka ajakirjanduse weergudel mitte. Selle tõttu ja osalt ehk ka teadmatuse tõttu nende eelnõude üksikasjalikuma sisu suhtes, kostab osalt seltskonnast, osalt ajakirjandusest mitte üksi arwustust, waid ka teatawat ärewust meeleolus.

Nii kuuluvse näit. põllutöökoja seaduse puhul serwiti ja umbropsu löödawat, et sellest seadusest polewat põllumehel loota mingit kasu. Põllutöökoja näol tulewat ainult uus wäga kulukas bürokraatlik asutus. Ta panewat põllumeestele peale uue maksukoorma ja olewat ainult põlluharija ninapidi-wedamiseks ning pügamiseks mõeldud. Selle plaani taga ei seiswat midagi muud kui põllumeestekogude soow, luua omale ametlik parteiaparaat riigi ja rahwa rahadega.

Töölistwanemate seaduse puhul öeldakse mõnelt poolt, et selle **sihiks** olewat punaste rakukeste loomine tööstustes ja äriettewõtetes, mille kaudu siis wõiwat alata ülewõtmine (!), kõnelemata sellest, et see seadus otse tahtwatki weeretada majandusele kuluka koorma ning piduri ja sel teel häwitada tööstuse, kaubanduse ja kapitali ning üldse eraettewõtlikkuse.

Esimese mulje mõjul ja osalt ehk ka teadmatuses seotakse mõnelt poolt mõlemaid neid seadusi puhtparteilisteks kombinatsiooniks kahe tiiwa wahel ja wäga hädaohtliku tagamõttega, millega pimesi wõi abitult kaasa minewat ka teised rühmad walitsuses, nimelt rahwaerakond ja majandusrühm.

Mõlema seaduse raskuspunkt ja siht olewat puhtpolitiline, ilma et neil mingit majanduslikku wõi ühiskondlikku õigustawat alust oleks.

Nii öeldakse ja arwatakse, et, waadake, põllumeestekogud ja sotsialistid on omawahel kokku leppinud, et kesterakondi häwitada. Kogud saawad omale põllutöökoja, saawad awalik-õiguslikku parteiaparaadi kindlate rahadega, ja lööwad maalt wälja kõik teised erakonnad, nii asunikkude koonduse, rahwaerakonna, tööerakonna kui ka kristliku rahwaerakonna. Need kaduwat siis lihtsalt ära. Wõi kui nad seda ei taha, siis olgu aegsasti hirmul oma saatuse pärast. — Sotsialistid jälle asutawat omale käitisnõukogud ja wõtwat lõpuks üle kõik tööstused ja kaubanduse, kõik „käitised". Lühidalt — punane käsi asuwat ülewõtmisele. Ja seda kõike lubawat põllumeestekogud riigiwanema K. Pätsiga ecsotsas, et neile olewat see üksjama puhas. Pealegi erakondlikult kasulik: põll.-kogud olewat jällegi sotsialistidega kokku leppinud, et sel teel purustada koalitsioonis olewaid majandusrühma ja rahwaerakonda, kelle taga seisawad suurel hulgal ka meie majanduslikud ringkonnad.

Ehk lühidalt — peaks nagu jälle kätte jõudnud olema mingi õudsuse wõi teadmatuse ajajärk ja kontide murdmise ragin?!

* * *

Sarnased on kahjuks arwamised, mis esimese hooga wäljendatakse opositsiooni ridades, kõneldakse kohwikutes ja mis siis ka mõne suurema ajalehe weergudele kerkinud. Seal lisatakse koguni juure, et kodanlised rühmad, rahwaerakond ja majandusrühm, ei teadwat, mis nad teewad; kas riigiwanema wõi ministritool olewat tõesti nii suur õnn, et selle eest salatakse maha oma ilmawaatelised tõekspidamised; ja sarnasel korral olewat tegemist enneluulmatu hoolimatusega rahwa ja walijate wastu.

Kuid paistab selgesti, et sarnase meeleolu loomine on rohkem kui liialdus. Järsk seisukohawõtmine ja serwiti tagumine ei tarwitse igakord sugugi mitte õige olla, sest siis wõib pesuweega ka lapse wälja wisata. Põllutöökoja ja töölistwanemate seaduse probleeme, olgu nad politilist wõi majanduslikku ja sotsiaalset laadi, tuleb kaaluda asjalikult ja sine ira et studio. Ka erakondade wahel ja ajakirjanduses.

Ja siin peab kohe ütlema, et ka majanduslikud ringkonnad ise on töölistwanemate seaduse uuendamise küsimust wõtnud kõige asjalikumalt ja põhjalikumalt. On esile toodud wäga palju kaalutlusi ja asjaolusid, mis näitawad, kuidas seda küsimust lahendada. On selge, et nii walitsusel kui ka riigikogul **tuleb** nende arwamiste ja kaalutlustega kõige tõsisemalt arwestada seaduse wäljatöötamisel.

Mis puutub aga politilistesse erakondadesse ja eriti koalitsiooni, siis paistab küll, et ei ole mingit põhjust näha põllutöökoja seaduses ja töölistwanemate seaduse uuendamises paljalt parteipolitilisi tagamõtteid wõi koguni majanduse häwitamise tahet.

Ei ole ju põllumeestekogud, rahwaerakond ja majandusrühm, kes walitsuses esitatud, mitte nii rumalad, et nad oma ninaotsast kaugemale ei näeks. Kas wõib keegi tõsiselt arwata, et põllumeestekogud ja rahwaerakond pooldaks põllutöökoda, kui sellest põllumajandusele ja põllumehele mingit kasu ei tuleks, lihtsalt põllumehe ninapidi-wedamiseks? Ja samal ajal ükskõikselt nõusoleku annaks, et „punased" wõiks halata käitiswanemate nõukogude sildi all tööstusi ja kogu majandust üle wõtma?! No siis oleks otse pimedus maa peal!

Ei, nii wõlts ja wäär meie erakondade politiline tegewus, arusaamine ja sihid mitte ei ole. Siis lööks nad ju ise omal jalad alt ära. Ninapidi-wedamise kojaga kaotaks ju põllumeestekogud ja rahwaerakond põllumeeste usalduse, sest põllumehed oskawad ju ise mõtelda ja asju hinnata. Ja samad erakonnad, kui kindlad eraomanduse pooldajad, teawad ju wäga selgesti, et kui nad lubaks pahempoolsetel kas wõi käitiswanemate näol asuda rakukeste loomisele, tööstuste jne. ülewõtmisele, siis järgneks ju ka talude ülewõtmine — ja see siis peaks olema põllumeestekogude wõi rahwaerakonna siht?! Aga mitte sugugi.

See, mis siin põllumeestekogude ja rahwaerakonna kohta öeldud, maksab ju ka majandusrühma kohta. Ja paistab — ka sotsialistide kohta, niipalju kui asi puutub käitiswanemate seadusse. Ei ole ju ka nende sihiks see, et ennast sadulast wälja lüüa ja Eesti töölisskonda kätte mängida kommunistidele. Ka ei wõi mitte ütelda, et meie sotsialistid töölistwanemate seadusega püüaks majanduse häwitamisele wõi ülewõtmisele. — Kõik see aga wõimald. ka töölistwanemate seaduse põhjalikku kaalumist ja kohaldamist meie oludele.

Nii ei ole mingit põhjust kahelda, et wähemalt põllutöökoja seaduse ja käitiswanemate seaduse **siht on õige, aus ja otsekohene**, ilma parteipolitilise sõgesiku mänguta, ilma rahwa petmiseta.

* * *

Juba aastate eest on nii põllumeestekogud kui ka rahwaerakond toonitanud tarwidust **põllutöökoja** järele. Nii mõnigi korraldus põllumajanduse edendamise alal on astutud sihiga, mis wiib põllutöökoja poole.

Seda püüet wäljendab õige kujukalt ka rahwaerakonna põllumajanduslik programm, näiteks 2. riigikogu ajast.

„..Seal öeldi selge sõnaga wälja, et põllumajanduse alal ei ole paljudki küsimust, üldse lahendatawad **üksiku majapidamise** piirides. Siit tekib põllumeestel **tarwidus ühinemiseks**, et ennast aidata ja teisi edasi wiia. Senini on ühinemine sündinud suuremalt osalt igal erialal lahus. Wabade erisihiliste **seltside tegewus on head wilja kannud**, kuna nende ümber koondusid esijoones wastawate erihuwidega ja kõige edasipüüdjamad põllumehed. Siin tuleb aga seda silmas pidada, et mida suuremaks eriseltside arw kaswab ja mida laiemaks nende tegewus kujuneb, seda kergemini wõidakse üksteist oma tegewusega katta ehk n. n. roobastikku töötada.. Tarwidust ühise **keskkoha** järele on kõige enne tuntud lahkuminewate üles, annetega eriseltsides.. Ühinemise püüd ühise töökawa ga kindla tööjaotamise läbiwiimiseks ning põllumehe omaabi peasihtide selgitamiseks ja määramiseks lestab edasi.. Elu ise wiib wäljaj põllumajandusliku **keskorgani** loomisele.

Nii on põllutöökoja küsimus juba aastate eest ka rahwaerakonna tegewuskawasse üles wõetud ja käesolewa 4. riigikogu tegewuskawas öeldakse selle kohta muu seas:

Põllumajanduslike abiandmine,. mis olude sunnil ajutiselt korraldatud eribüroo kaudu [1]) tuleb arendada selles suunas, et ülesandeid ja loodud aparaate oleks wõimalik põllutöökojale üle anda..

Ja lõpuks ka asunikud ei ole mitte põhimõtteliselt põllutöökoja wastu, waid pooldawad seda.

Mis on siis seal iseäralikku, et nüüd põllutöökoja seadus tegelikult käsile wõetud?

Öeldakse, et küsimus on uus ja et walitsus on ta liig ruttu päewakorda wõtnud.

Kuid õigem oleks öelda, et põllutöökoja küsimus on juba wana. Prantsusmaal wõib põll. koda warsti pühitseda oma 100 a. juubelit. Eesti põllumees wõis sellest unistama hakata alles riikliku iseseiswuse tulekuga. Asja on kaalutud ja kõneldud juba 10 aastat. Sellega ei ole see ka meil mitte enam uus küsimus..

Tõsi küll, põllutöökoja asutamine on wäga kaugeleulatuw samm ja nõuab ka nüüd, kus seadus riigikogule esitatud, weel põhjalikku kaalumist ja töötamist. Kuid kas peab sellest järeldama, et asja algusega oleks wõinud weelgi oodata? Sugugi mitte. Palja nokitsemisega ei jõua edasi. Meie põllumajandusel on wõidujooks teiste maadega alles weel ees. Ka neil peab selleks olema kindel põllumajanduslik süsteem ja organisatsioon. Ja wõib ainult terwitada, et praegune walitsus ka selle suure küsimuse juure on asunud, nagu deklaratsioonis oli lubatud. Küllap nüüd seda rutem selguwad põllutöökoja alused, iseloom ja ülesanded.

Põllutöökoja seadus on kõigis üksikasjades alles weel kaalumisel. Kõik parandused, seisukohtade ja arwamiste awaldused on asjale ainult kasuks, tulgu nad põllumeeste ringkondadest, asjatundjatelt wõi erakondade poolt. Kui ainult seda tehakse ikkagi **asjale kaasaitamiseks**.

Mis puutub küsimusse, kes ja kuidas põllutöökoda walitakse, siis ka see annab kaaluda ja otstarbekohasus näitab õige tee. Selge on ka, et põllutöökojast ei wõi kujuneda ühegi erakonna politiline aparaat, sest see oleks põllumajandusele ainult kahjuks. Ja seda sihti põllutöökoja seadusel ei ole. Ka kulude küsimus ei ole mitte sarnane, et sellega saaks kedagi tõsiselt kollitada. Eelnõu järele on koja tuludeks muu seas ette nähtud lisa-kinniswaramaks mitte üle 10 protsl. maal asuwatelt põllumaj. kinniswaradelt. Praeguses riigi eelarwes on maa-kinniswaramaks ümmarguselt 40 milj. senti. Kümme protsenti sellest on 4 milj. senti. Kui arwata koja walijaid talundeid 100 tuhandele, siis tuleks igal talundil koja heaks maksa keskmiselt kõige rohkem 40 senti. Kuid 10 protsl. on ikkagi ülemmäär. Pealegi ei ole ka see weel riigikogu poolt lõplikult wastu wõetud.

* * *

Umbes sarnane on lugu töölistwanemate seaduse arutamisega. Selle seaduse uuendamine seisab samuti walitsuse töökawas, mille riigiwanem deklaratsiooni kujul riigikogule esitas. Arusaadawalt seob see koalitsioonirühmi walitsuses ja sellest on peetud kinni täitsa loiaalselt. Weel enam. Riigikogu awaldas deklaratsiooni puhul walitsusele usaldust ja **kogu maa** wõttis praeguse walitsuse wastu suure poolehoiu ja usaldusega.

Nii esitas siis wab. walitsus riigikogule ka töölistwanemate seaduse uuendamise eelnõu . Ka siin ei saa walitsusele ette heita mingit kiirustamist wõi ülepeakaela ruttamist. Asjade edasilükkamine ei oleks ühegi walitsuse wooruseks. Walitsus ei ole riigikogule määranud mingit tähtpäewa, mis ajaks see eelnõu peab läbi arutatud olema. Kui kaugeleulatuw sotsiaalseadus wajab ta loomulikult täitsa rahulikku ja igakülgset kaalumist. Riigikogu wõtab siin loodetawasti arwesse kõik asjaolud ja wõib-olla tuleb ka walitsusel mõnd küsimust weel täiendawalt kaaluda. Kui selle juures mitmesuguseid seisukohti, soowe ja kaalutlusi ette tuuakse tööandjate ja töövõtjate poolt, riigikogu rühmade poolt, ka koalitsiooni-rühmade eneste poolt, siis on see täitsa loomulik asjaarutuse käik. Walitsuse deklaratsioonis oli ära tähendatud üldine siht:

„**Tööstuse alal normeerida ja lahendada wahekordi ettewõtjate ja tööliste wahel, silmas pidades wajadust edukaks koostööks ja elawa tööjõu kaitseks saaduste walmistamisel.. Selles sihis uuendatud kujul maksma panna ka töölistwanemate seadus.**"

Lähema sisu sellele annawad walitsus ja rühmad. Üksikasju kaalutakse loiaalselt, nagu iga teisegi seaduse juures, et leida kõige parem lahendus, kus huwid järsult wastamisi seisawad.

Ja selleks antigi käitiswanemate seadus alamkomisjoni, mille poolt olid ka sotsialistide ja põllumeestekogude esitajad.

Mis põhjusel peab nüüd sotsialistide häälekandja õigeks ja sündsaks nimetada rahwaerakonda „kahepaikseks"? Sotsialistid tunnistawad ise, et walitsuse eelnõus on puudusi ja mõnda asja wõib teisiti korraldada. Seda on komisjonis öelnud ka rahwaerakonna esitaja ja teised, näidates terwele reale puudustele.

Eelnõude kaalumine ja parandamine on parlamendi õigus ning kohus. Kuidas saaks siis seda ära wõtta ka käitiswanemate seaduse arutamisel?! Ka seda tuleb põhjalikult kaaluda ja ühelki rühmalt ei saa seda õigust ära wõtta, pealegi üleaisa lööwa ettekäändega, nagu oleks käitiswanemate seaduse kaalumine mingi kahepaiksus. Pealegi tuleb ette, et sotsialistid ise arwustawad koguni neid eelnõusid, mis nende oma rühm esitanud!

Wõib ainult kahetsust awaldada, et sotsialistide häälekandja weergudel sarnasel wiisil käitiswanemate seadust kaitsta ja arutamist kiirendada mõeldakse.

[1]) Talumajanduse nõuande -büroo.

Läti omawalitsuse tegelaste ringsõit.

Tutwuneti Walgamaaga.

Pühapäewal külastasid Läti konsul ja maaomawalitsuse tegelased ja kreisiülemad Lõuna-Eestit üldise tutwunemise mõttes. Eesti poolt oli neil kaasas Walga maawalitsuse abiesimees Rebane ja sekr. Wibo. Sõideti Walgast wälja kell 8 hom. Tutwuneti Hummulis Soka talumajapidamisega, edasi sõideti Barklay de Tolly hauakambri juure, sealt edasi maawalitsuse pärast olewasse Patküla Arma kruusaauku, kus mehaanilisel jõul kruusa üle Õhne jõe weetakse.

Kell 10 jõuti Patküla wallamaja juure, kus tutwuneti nimetatud wallawalitsuse majapidamise osalise asjaajamise ja wallamaja olukorraga. Ühtlasi käidi waatamas Patküla walla wanadekodu, mis oma sisseseade kui ka ehtkuse poolest külalistele hea mulje jättis.

Tõrwast sõideti Helme algkooliga tutwunema, sealt edasi Helme riigimõisa ja põllutöökooli majapidamisega tutwunema. Pärast einet sõideti Wiljandi sihis edasi.

Pikse osawõtt Läti jalgpalliwõistlusest.

Mängijad ja publikum said pikselööke.

Riiast, 1. juunil. Sõjawäe spordiwäljal korraldatud „Amateers" — „Riga Wanderersi" wahelist jalgpalliwõistlust tabas tuderersi äikesewihm. Esimesel poolajal haaras pikne mitut mängijat, kohtunikku ja „plangupublikut", kes wõistlust jälgisid traadiga kaetud puuaial istudes. Pikselöögist tabatud warisesid kokku ja jäid tükiks ajaks meelemärkuseta seisukorda. Neli plangulistujat, keda pikne eriti tugewasti haaras, kukkusid uulitsakiwidele ja said tõsiseid wigastusi. Mäng katkestati.

Viimane meeletuletus! Kõik Karskusliidu loteriipiletid, mis maalt 2. juuniks pole tagasi saadetud, loetakse müüduks ja tulevad rahas tasuda. Miljon pileti eest kui 7. juunil ei loosi.
KARSKUSLIIT, TARTUS.

Maskiga konn.

Edgar Wallace'i romaan. 9

„Minu armas preili Bennett, milline imeilus üllatus! Rayd ei ole siin, kuid wõibolla te tahate wähekese oodata?"

„Olen wäga rõõmus, et teda pole siin," ütles neiu nähtawalt kergendatult. „Tahaksin härra Maitlandiga kõnelda. Kas saate mulle seda wõimaldada?"

Mõttetarga säraw nägu läks pilwe.

„See on wäga raske," ütles ta. „Wanahärra ei wõta kedagi wastu. Isegi mitte City rahandussuurusi. Ta wihkab naisi ja wõõraid, ja kuigi ma töötan tema juures juba wäga kaua, ei ole ma kindel, kas ta juba on harjunud minuga. Milles on asi?"

Neiu wiiwitas.

„Ray palgas," ja siis, kui Johnson raputas pead, jätkas ta tungiwamalt. „See on nii tähtis, härra Johnson, Rayl on nii nõudlik maitse, ja kui ta palka kärbitakse weelgi rohkem, siis tähendab see — ah, teie ju tunnete Rayd. täpselt."

Johnson noogutas.

„Ma ei tea tõepoolest, kas ma wõin siin midagi teha," ütles ta kahheldes. „Ma igatahes lähen ja küsin härra Maitlandilt. Kuid wõiksin sajal juhul ühe wastu wedada kihla, et ta teid wastu ei wõta."

Kui aga härra Johnson tuli tagasi, nägi Ella teda juba kaugelt naeratawat.

„Tulge aga nüüd ruttu, enne kui ta mõtleb uuesti järele," ütles Johnson ja wiis neiu tõstuki juure. „Peate küll jutlema üksi, preili Bennett! Tema on hajameelne ja kõwa kui tulekiwi."

Ta juhtis tütarlapse ühte wäikesse, mugawasti seadeldud wõõrastetuppa ja wiitas paberitega kaetud lauale. „See on minu tuba," seletas ta.

Sellest toast wiis roosipuu-uks härra Maitlandi bürooss e.

Johnson koputas tasa, ja põksuwal südamel astus Ella weidra mehe juure sisse.

Ruum oli suur ja ta luksuslik seadeldis pani neiu hingest kinni. Seinte roosipuutahweldis oli kaunistatud imeilusa hõbetööga. Iga tükk mööblit oli leitud kõige walituma maitsega, ja waip, millest ta üle astus, näis olewat rohkem wäärt kui nii mõnegi keskpärase maja inwentar. Laia, kuldpronksitud kirjutuslaua juures istus suur Maitland küünalsirgelt ja silmitses teda walgete, kaharate kulmude alt. Wanamehes oli jämedat ja labast, mis neiut haaras. Ei olnud selles süüdi ta hooletus riietumises ega aastate arw. Ta uuriwal pilgul puudus kindlus, mida neiu oli oodanud. Näis peaaegu nagu wanamees tunneks end ebamugawasti.

„See on preili Bennett. Teie mäletate, et Bennett on meie börsiametnik. Preili Bennett palub, et te weel kord wõtaksite kaalutlusele ta wenna palga kärpimise."

„Meie pole just wäga jõukad," ütles Ella tasa, „ja see kärbe tähendab meile wäga palju — — —"

Härra Maitland raputas läbematult paljast pead.

„Mulle on see ükskõik, kas see teile hästi sobib wõi ei! Kui ma kord palku kärbin, siis kärbin. Kas saite aru?"

Neiu wahtis talle jahmunult näkku. Wanamehe hääl oli kare ja toorewõitu. Ta keel ja toon pärit tänawalt.

„Kui ta ei soowi sellega teenida, wõib ta ju minna kuhu tahab —" ta tuhmid silmad kiindusid rahutule Johnsonile, „ja sedasama wõite teha teie. On suure hulga wiisi jooksupoisse, kelle wõin saada. Mul waid tarwitseb tänawalt sisse lasta. On miljoneid. Ja sellega lõpp!"

Johnson läks kikiwarwul wälja ja sulges tütarlapse järel, kes oli talle järgnenud, ukse.

„Kuid see on ju koletis!" hüüdis neiu. „Kuidas ometi suudate taluda seda?"

Paks mees naeratas ükskõikselt.

„Tal on õigus. Poolteise tänawal töötult ringilogelewa töölise juures ta wõib endale oma ametnikke walida."

„Mul ei olnud aimugi, et ta on nii õel," jätkas neiu ja pani erutatult oma käe tema käsiwarrele. „Mul on sellest kahju teie pärast. Ta on hirmus!"

„Ta on ise ennast üles töötanud, kuid tige ta õieti ei ole. Kui ma waid aru saaksin, miks ta teid wastu wõttis."

„Kas ta siis muidu kedagi wastu ei wõta?"

Johnson raputas pead.

„Mitte, kui see pole täiesti wajaline. Ja seda sünnib waheest paar korda aastas. Usun waewalt, et ta üldse mõne inimesega majas on kõnelnud. Isegi mitte direktoritega."

Johnson wiis Ella alla peabürooss e. Ray ei olnud weel tulnud.

„Tõsi on," tunnustas Johnson, kui neiu teda rahule ei jätnud küsitlustega, „et Ray pole üldse bürooss weel olnud. Ta lasi öelda, et ta ei tunne ennast päris hästi, ja ma korraldasin nii, et ta täna on waba."

„Ta ei ole ometi haige?" küsis neiu rahutult.

„Ei, kõnelesin temaga telefoni teel. Tal on korteris telefon."

„Arwasin, et ta elab üsna lihtsas toas?" ütles neiu pisut imestades. Hea pevenaine temas pahandas. „Terwe korter? Kus siis?"

„Knightsbridge'is," wastas Johnson rahulikult. „Jah, see kõlab kallilt, kuid ma usun, et ta on ta saanud odawasti. Mees, kes läks wälismaale, üüris talle korteri edasi pooleniste muidu —kas tohin olla awameelne, preili Benett?"

„Kui asi puutub Raysse, siis palun wäga," wastas neiu kärmesti.

„Olen Ray pärast wiimasel ajal rahutu," ütles Johnson. „Muidugi teeksin tema eest kõik, mis wõiksin, sest armastan teda wäga. Nüüd on mu ainus mure, warjata ta kaunis sagedaid bürooast puudumisi. See on aga kaunis raske, sest wana härral on otse eriline meel märkamiseks, kui ametnikud töölt puuduwad. Ray elab pisut laiemini, kui ta õieti wõib seda lubada. Ja ma olen näinud teda riietunud nii, nagu ta tahaks wõistelda linna kõige toredamate inimestega."

Ebamäärane rahutus Ella hinges kaswas peaaegu kabuhirmuks.

„Ega ometi — waheest bürooss pole juhtunud midagi lubamatut?" küsis ta kartlikult.

„Ei, lubasin endal kontrollida ta raamatuid. Nad on korras. Ta kassaraamat koguni wiimse pennini. Jämeda awameelsusega öelda: ta ei warasta wähemalt mitte meie juures. Kuid weel teine peenus. Ta nimetab end Knightsbridge'is Raymonde Lasteriks. Awastasin selle üsna juhulikult ja küsisin, miks ta on wõtnud endale teise nime! Ta seletus oli kaunikesti usutaw. Ta ei taha, et ta isa teaks, et ta elab laial jalal. Tal on üsna suur kõrwalsissetulek. Ta ei taha aga öelda, milline see on."

Ella oli rõõmus, kui Johnson tema juurest lahkus. Ta pidi järele mõtlema ja selgusele jõudma, mis ta peab tegema tulewikus. Ray polnud säärasei d, kes end Johnsonil oleks lasknud äärmise karmusega käidelda. Kuid isa ei tohtinud midagi teada. Ta pidi pöörduma Ray poole. Wõibolla wastas tõele, et tal oli suur kõrwalsissetulek. Hulk noori inimesi kasustas oma waba aega nii.

Kuid Ray ju ei olnud töömees.

Ta istus ühele pargitoolile ja oli süwenenud nii sügawaisse mõtteisse, et ta ei märganudki, kui keegi jäi tema ees seisma.

„See on ju imetore!" ütles üks naerew hääl, ja neiu waatas üles Dick Gordoni ilusaisse siniseisse silmi. Noormees istus ta kõrwale tugitooli.

„Ja nüüd, palun, öelge mulle, millistesse raskustesse olete sattunud?"

„Miks mõtlete, et olen sattunud raskustesse?"

„Te ju teete nii kurwa näo," naeratas Dick. „Andestage mulle see riietus. Pidin Ühisriikide saatkonnale tegema ametliku külastuse."

Alles nüüd neiu pani tähele, et ta kandis ametniku peoülikonda, pikka kuube, torukübarat ja ettekirjutatud kaelasidet. Ta leidis, et Dick oli selles wäga kena.

„Usun peaaegu, et teie wend teeb teile muret? Nägin teda mõne minuti eest. Siin ta ongi!"

Neiu silmad järgnesid ta pilgule ja hüppas imestusest toolilt püsti.

Ülepuistatud ratsateel, mis jooksis pargiteega rööbiti ,lähenesid ratsa daam ja härra. Härra oli Ray. Ta oli wäga uhkesti riietunud, läikiwate ratsasaabaste nukkidest kuni halli kõwa kübarani oli kõik kõige kallimaist allikaist. Neiu tema kõrwal oli noor, ilus, uhke. Ratsanikud möödusid, ilma et Ray huwitatud pealtwaatajaid märkas, ja Ella — imestusest kangestunud, — kuulis ta naeru heledat kõla.

„Ma ei saa aru — — —, kas te tunnete seda daami, härra Gordon?"

„Nimepidi küll," ütles Dick kuiwalt. „Ta on Lola Bassano."

„On ta tõeline daam?"

Dick pilgutas silmi.

„Elk eitab seda, kuid Elkil on liialdatud waated. Tal on rikkust, kaswatust ja teadmisi. Kas sellest kolmest trumbist jatkub seks, et olla daam, seda ma ei tea. Nagu öeldud — Elk eitab seda."

Ella istus wilkalt töötawate mõtetega waiki.

„Usun, et wajate oma wennale abi?" ütles Dick. „Kas pole tõsi, ta teeb hirmu?"

Neiu noogutas.

(Järgneb.)

Loodi tihedad sidemed.

Soome kirjanikkude huwirikas esinemise ülikooli aulas. — Uudseid mõtteawaldusi kirjastajate poolt korraldatud banketil. — Erakordne lepingusõlmimine Soome ja Eesti kirjastajate wahel.

Esmaspäewa hommikul enne wäljasõitu muuseumi waatama.

Kirjandusõhtu.

Wäikesest puhkusest pühapäewa pealelõunal aitas Soome kirjanduskülalistele küllalt selleks, et õhtul olla täie jõu ja waimu juures. Mõnetunniline wiibimine konsul Rütli juures oli mõnusaks puhkuseks. Maitseka laua juures terwitas konsul Rütli külalisi, millele wastas A. Järwentaus.

Soome konsuli juurest tulles, ei jäänud muidugi wäga palju aega ettewalmistuseks järgnewale

kirjandusõhtule ülikooli aulas,

kuid sellele waatamata oli Tartu kirjandushuwilisel publikul wäga naudingurikas õhtu kaasa elada. Juba sellepärast, et saadi külalistele näost-näkku waadata, nõnda öelda, isiklikku kontakti luua senini ainult teoreetiliselt tuntud kirjameestega.

Ülikoolis korraldatud ettekande-õhtu algas kirjanik

Fr. Tuglase sissejuhatawa kõnega.

Kõneleja tähendas muu seas, et kümme aastat tagasi samast kõnetoolist paiskas tulised lauseid saali kadunud Eino Leino, luues elusa ühenduse enese ja kuulawa publiku wahel. Juba ainuüksi see näitab, et isiklik kokkupuude kirjanikkudega aitab tunduwalt kaasa nende loomingu mõistmisele ja et Soome-Eesti wahelised kirjanduslikud külaskäigud pole ainult huwireisud, waid tõsised pidupäewad, kus teoreetiliselt käsiteldawaile küsimusile leitakse konkreetne ja kindel alus. Kõneleja ütles edasi soojemaid terwitusi hõimumaa kunstimaailma esindajaile E. Kirjanikkude Liidu ja kuulama ilmunud rohkearwulise publiku nimel.

Elawate kiiduawalduste saatel ilmus selle järele kõnetooli noorusliku elemusega wanahärra J. Kianto, kes luges katkendi oma warstiilmuwast romaanist. Järgnewalt esinesid lühikeste ettekannetega: A. Järwiluome luuletusega („Põhjalaste laul"), K. Bergroth westega, E. Soini meeleolulise kujutluspildiga, L. Wiljanen kolme luuletusega, E. Waara luuletusega, O. Paawolainen jõuлikaste salmidega ja lõppeks A. Järwentaus katkendiga uuemast romaanist.

Ettekanded tasuti soojade ja kauakestwate kiiduawaldustega. Lõpusõnana ütles mag. J. Semper sügawat tänu kõigile esinejaile ja awaldas lootust, et too lühikene tutwustamisõhtu on aidanud Soome kirjamehi kanda ligemale Eesti publikule.

Kirjastuste dineel.

Kirjandusõhtult läksid külalised pisukese puhkemomendi järele hotellіruumes „Ühisklubisse", kus oli korraldatud dinee Tartu kirjastuste poolt. Oli tunda, et tunded ja meeleolud olid awanud takistamatult kõik wõimalikud tõkked, kui asuti istuma laudade taha. Jutlemine wõttis elawa hoo ja oli päris huwitaw märkida, kuidas pidupereme he Männiku terwitussõnade järele, kus märgiti kirjastajate töötähendust kirjanduse lewitamisel Soomes ja õhutati sealtpoolt eeskujuwõtmist, tekkis päris tihkjaid ja mõtterikkaid sõnawaidlusi külaliste ja kodumaiste piduwõõraste wahel. Oli kõneall muu hulgas see moment, et soome keeles on ilmunud eesti teoseid ainult 8, kuid eesti keeles soome raamatuid üle 80-ne. Too ebaloomulik suhe leidis wäga üksmeelset kahetsust ja külalised oma wastuterwitustes (A. Järwentaus, L. Wiljanen, J. Kianto) awaldasid lootust, et juba lähem tulewik siin olulisi muudatusi toob. L. Wiljanen awaldas muu seas kaugeleulatuwa ettepaneku, et iga parem teos Eestis ja Soomes ilmuks korraga nii soome kui eesti keeles ning oleks sellega kättesaadaw ühel ajal mõlemal maal. Ettepanek leidis koosolijate poolt üldist heakskiitu (mille konkreetset teostust muidugi tuleb natukene aega oodata).

J. Kianto, kes paar korda pidulauas sõna wõttis, seadis lõppeks oma mõttewäljendused lustlikult humoorsele pinnale ja awaldas lõbusa ettepaneku, et Soome kirjastused wõiksid awaldada igal aastal ühe säärase eesti teose, mis kohapealsete wõistkondade poolt tagasi lükatud (paberikorwi!) ning eesti kirjastused — teha täpsalt samuti soome wastawate teostega. Sel teel oleks wõimalik nii soome kui eesti wõitlewaile kunstiandidele anda wõimalust eneseteostuseks trükikirja kaudu.

Ettepanek tekitas üldiselt lõbusa meeleolu ja Eesti kirjastuste poolt polddud wäga kitsi nõusolekut andma: tehti sealsamas kindlakujuline kohustis awaldada trükis kaks soome teost, mis sealpool lahte paberikorwi rännanud, tingimusel, kui soomlased awaldawad ühe samawäärilise eesti teose.

See kõik oli muidugi nali, kuid andis siiski mõista, et walitseb mõlemipoolselt wäga tihkjas tahtmine mõlema rahwa kirjandust seada kättesaadawale pinnale, wähemalt — eesti raamat peaks leidma palju laialisema lewiku Soomes, kui see siiani kahjuks olnud.

Selles üldises mõistmises sujus kogu õhtu sõbralikus jutlemises ja tikkus wägisi ööst üle kippuma hommikuwalguse marru. Ja kippuski — alles uue päewa alul sõandati mõtlema hakata ihulisele puhkusele.

Linnapea juures ja Pühajärwel.

Lõuna ajal wiibisid külalised linnapea K. Luiki külalistena „Wanemuises" lunchil, kuhu mindi külaskäigult Raadi muuseumi. Linnapea terwitas külalisi ning temale wastas A. Järwenluoma.

Kell ¾2 sõideti Pühajärwele, waatama Eesti kewadist maastikku. Sealt jõuti tagasi õhtuhämarusses, et minna „Wanemuisesse", kus oli E. Kirjanikkude Liidu poolt korraldatud lõpubankett.

Arwatawasti pidi jõutama täna warahommikuks tagasi Tartu jaama, et kihutada Tallinna. Homme on külalised juba kodumaal, Helsingi kaljusel pinnal, ja meile jääb ainult ilus ning kaunis mälestus hõimurahwa waimusangaritest ning sangaritaridest.

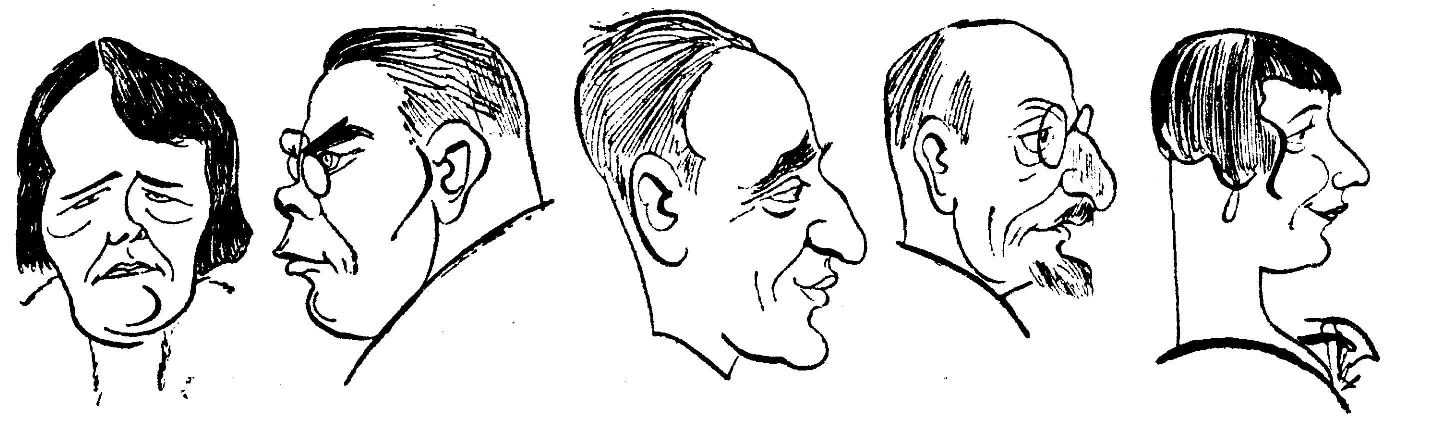

Kersti Bergroth — draama ja sõljeton kõige harmoonilisemas kokkusulawuses.

Arwi Järwentaus — humorist teoloogiliste kõrwalsugemetega.

Olawi Paawolainen — Mens sana in corpore sano — selle ladinakeelse tõelause kõige soomelisem kehastus. Ehk teiste sõnadega: veni, vidi, vici.

Ilmari Kianto — Soome-Ugri idamaine kehastus. Kadedate kaasinimeste poolt sultaniks nimetatud — kas põhjusega, seda peaks näitama kirjandusslooline ning isikulooline uurimus.

Eline Waara — hädaoht selle sõna otsemas mõttes — nii parnassikõrgustikkudele kui ka tugewama soo kõige raudsemailegi kaljudele.

Kaitske oma kopse

See, mis annab iga paberossi sordile tema omapärase maigu ja iseloomu, on segu.

Tuhandetest tubakasortidest tuleb pika katsetamise järele leida vastav kombinatsioon.

Selle kunsti parimaks saavutuseks on meie

MANON

LIA ja ORIENT

A. S. Laferme

Kaitske oma kopse

Riigi- ja omawalitsuste teenijate päewamured.

Nõutakse pensioni wäljateenimise aja osalist lühendamist.

Mitmekohapidamine mõistetakse hukka.

Pühapäewasel riigi- ja omawalitsusteenijate keskliidu saadikutekogu koosolekul arutati sotsiaalkindlustuse küsimust. Toodi ette arwamisi, et uus wäljatöötatud pensioniseadus peaks olema täiesti ühtlane kõigi riigiteenijate suhtes. Räägiti ka, et uus pensioniseadus peaks nii korraldatud olema, et summa, mis riigiteenijad teatud protsendi mahawõtmisega palgast maksawad pensionikassasse, makstaks tagasi wastawa riigiteenija lahkumise puhul. Mõistetakse hukka ka uus haiguskindlustusseadus, mille järele riigiteenijad peawad kandma arstiabi kulud. Haiguskindlustust soowitatakse korraldada kindlustuskassade alusel, mis oleks ühtlane kõigile riigiametnikkudele ja teenijatele. Resolutsioonis nõutakse, et pensioni wäljaarwestamisel saaks arwesse wõetud ka kõik tasud, mis tasuna tulumaksu alla on arwestatud. Pensionikomisjoni töödest peaks hääleõigusega osa wõtma ka riigi- ja omawalitsusteenijate organisatsioonide esindaja, ja et neile teenijaile, kes on seotud wälis- ja ööteenistusega, tuleks

lühendada pensioni wäljateenimise aega 30 a. peale

ja wanuse alammäära 55 a. peale.

Peale selle wõeti wastu resolutsioon tasude küsimuse asjus, kus öeldakse, et pensionikapitali maksu ja arstiabi kulu teenijate kanda panemisega on riigiteenijate palka wähendatud 5 prots. wõrra. Saadikutekogu protesteerib selle wastu, olles arwamisel, et majanduslikust raskusest ülesaamiseks peab tooma ohwreid kogu rahwas wastawalt maksuwõimele. Eestkätt aga need, kes on saanud riigilt eesõigustatud soodustusi. Tuleks kaotada kõrgemate ametnikkude mitmekohapidamine ja lisatasud. Palju kõneldi ka riigi- ja omawalitsusteenijate organiseerimise korraldusest. Leiti, et siin territoriaalkorraldus ei ole otstarbekohane ja soowitati, et ametnikud organiseeruks ministeeriumide järele. Riigiteenijad olewat aga organiseerimise wastu üksköiksed, mida tõendab see, et kohtades, kus on suurel arwul riigiteenijaid, tuleb koosolekutele kokku ainult wäike arw.

Lõpuks peatuti põllutööministeeriumi koondamise juures. Toodi ette, et seal on wallandatud 2—300 ametnikku ja ülejäänutel olewat nii palju tööd, et nad pidawat tegema ületunde hilise ööni, mis tõstwat nende palga mitmekordseks, kui arwesse wõtta ületundide eest makstawat tasu. Selles asjas olewat liidu esitajal olnud kõnelus põllutööministri abi R. Talt'iga. Wiimane olewat wastanud, et ametnikkudel, kes on olnud ametis maareformi läbiwiimisel, olewat suured teened. Kuna need ametnikud aga lähemate aastate jooksul kuuluwad likwideerimisele, siis ei olewat ülekohus, kui nemad enne koha kaotust natuke rohkem saawad teenida. Niisuguse korra wastu põllutööministeeriumis kõneldi koosolekul kibedaid sõnu.

Waliti uus 11-liikmeline liidu juhatus,

kuhu said: raudteelaste poolt Rutnik, Pobul, Einart; metsateenijate poolt Kaalberg, Pipar; postiteenijate poolt Martens, Kalman; wallasekretäride poolt Nurk; tehnilise ühingu poolt Milistfer, metsaülemate poolt Sals. Rewisjonikomisjoni waliti Pihlau, Põltsam ja Kasu.

Protsesside uputus Kudinal.

M.-Magdaleena kirikutüli annab politseile ja kohtule tööd.

Kudina walla rahwas oma Maarja-Magdaleena sündmustega annawad praegu politseile palju tööd. Pühadeaegsed sündmused kirikusse sissemurdmisega toowad terwe seeria protsesse. Awalikus korras, politsei poolt algatatutena, wõiwad tekkida kolm protsessi: esiteks loata koosoleku korraldamine, teiseks awalik rahurikkumine ja kolmandaks allkonstaabli tegewuse takistamine tema ametikohuste täitmisel, mis seisis selles, et keegi on ametmeest kõwasti hõlmast sikutanud. Wiimane süüdistusasi wõib minna üldkohtusse, rahukogu kätte, kuna kaks esimest asja kuuluwad oma iseloomult Jõgewa jaosk. rahukohtunikule.

Peale selle on oodata weel erakaebusi. Kuuldawasti kaebab kirikunõukogu kirikusse sissemurdmise pärast, süüdistades kirikussеminejaid. N. N. S. par. 142, mis räägib omawoli tarwitamisest. Kiriku ustele pandud pitsatite murdmise pärast erilist süüdistust ei saa tõsta, sest pitsat on pandud koguduse nõukogu poolt. Sootu karmimad tagajärjed oleks olnud siis, kui pitsat oleks olnud politsei wõi pristawi poolt pandud. On weel oodata üksikuid kaebusi sõnadega ja teoga haawamiste pärast.

Politsei seni ennast wahele ei seganud, kuid kuna nüüd ühes kohtu instantsis koguduse hoonete peremeheks nõukogu oli tunnustatud, siis oli konstaablile ülesandeks tehtud nõukogul abiks olla tema õiguste jalulеseadmise juures.

Suwiste pühadeaegsed sündmused pole weel kohtuni ulatunud. Jõgewa jaoskonna rahukohtunik teeb 10. juunil wäljasõidu Kudinasse, kus kaks päewa kohut peab wallamaja ruumides. Sel istungil tuleb muuseas arutusele ka M.-Magdaleena köstri kaebus õp. Tennmanni wastu laimamise pärast. Nimelt olewat õpetaja oma jutluses kirikukantslist köstrit wiinapõletajaks nimetanud. Wõimalik, et samal istungil tuleb arutusele ka kiriku nõukogu nõudepalwe õpetaja wäljatõstmise pärast.

Häwines 1½ miljoni eest warandust.

Andrese talu tuleõnnetuse kahjud.

Johannes Paabo kahju Raadi walla Andrese talu tulekahju läbi on suur. Omanik arwab selle tõuswat 1½ miljoni sendile, sest peale 48 sea ja weoauto on sisse põlenud wiie toa ja köögi mööbel, tisleri-, aiatöö ja hobuseriistad. Sigala ja elumaja kõrwal on häwinenud tules weel kuiwatus ja ait, kus hulk wilja sai rikutud. Samuti on muutunud kõlbmatuks hulk kartuleid, mis põlenud hoonete lähedal põllul kuhjas olid ja mis pooleniѕti ärakõrbenud.

Õnneks on suudetud päästa talu lehmakari, mis koosneb ligi paarikümnest loomast.

Hooned olid kinnitatud tule wastu „Eestis".. Wiimase ametnikud sõitsid esmaspäewal kohale kahju suurust kindlaks tegema. Sead, auto, wili ja muu inwentar on aga kinnitamata olnud, nii et omaniku katmata kahju on suur.

Wälk surmas kündja ja hobused.

Eile hommikupoolel käis üle Põhja-Eesti tugew äikesehoog, mis mitmes kohas sünnitasid suuremat kahju. Jõelehtme wallas lõi wälk surnuks Kedja talu peremehe Aleksander Naarismäe ühes 2 hobusega. Peremees oli parajasti põllul kündmas, kui teda pikselöök surmawalt tabas. Naarismäe on 42 a. wana, abielus ja 5 lapse isa.

Eile hommikupoolel kärkis kõue kõwasti ka Nõmme linna kohal. Pikne lõi sisse S.-Pärnu maanteel nr. 89, kus lõi eest ära aknad ja uksed ning puistas mööbli segamini. Teine wälk lõi sisse Nõmme waksali lähedal asuwasse telefoniposti.

Eile õhtupoolel ilmus Tallinna kohale uus kõuepilw, mis oli samuti wälgu- ja mürarohke.

Prantsuse-Wene lähenemine.

Teated läbirääkimistest majanduslikul ja politilisel alal.

Berliinist, 1. juunil. Pariisi telegrammid kinnitawad teateid, et wõlakorralduse ja kaubalepingu asjus on läbirääkimised uuesti alanud Prantsusmaa ja Nõukogude Wenemaa wahel. Läbirääkimisi on peetud juba paar nädalat. Nüüd olewat kaks Wene peadelegaati Moskwa tagasi sõitnud, et saada uusi juhatusi.

„Köln. Zeit." toob nähtawasti nende läbirääkimistega ühenduses kõmulise teate. Nimelt olewat Prantsusmaa ja Nõukogude Wenemaa wahel juba mõnda aega läbirääkimisi mitte-kallaletungi lepingu sõlmimiseks. Neil läbirääkimistel olewat ka Saksamaa kohta tähtsust, eriti siis, kui wastab tõele kuuldus, et Prantsusmaa katsub samasugust lepingut sobitada ka Poola ja Nõukogude Wenemaa wahel. Saksa walitsus olewat nii Prantsusmaa kui ka Nõukogude Wenemaa poolt informeeritud praegu käimasolewatest läbirääkimistest.

Allweelaewa päästmine seisab.

Tuul takistab.

Helsingist, 1. juunil. Nõukogude Wene allweepaadi otsimisel ei olnud märgata mingisuguseid tulemusi wiimaste päewade jooksul. Laewad olid kõik seitse kohal, kuid kange tuule tõttu ei suudetud päästetöid toimetada.

Töölisrahutusi Poolas.

Palkade wähendamise pärast.

Warsſawist, 1. juunil. Poola sotsialistlikkude organisatsioonide korraldusel pandi Warssawis toime protestikoosolekuid palkade wähendamise wastu. Närwised ollused katsusid kokkupõrkeid prowotseerida. Ühes paigas oli kokkupõrge 200 kommunisti ja politsei wahel. Laiali minnes wiskasid märatsejad umbes 10 kaubamaja aknad sisse. Meeleawaldajad aeti laiali. Õhtul oli weel kokkupõrkeid. Terwe salk kommuniste tegi katset politseilt sõjariistu wäewõimuga ära wõtta. Wahetati pauke, kusjuures üks noor tütarlaps sai surma ja kaks isikut haawata. Wangistati mitmed meeleawaldajad.

Ka Lätis palgawähendus.

Riiast, 1. juunil. Läti tekstiiltööstused on otsustanud tööliste palkasid wähendada. See korraldus käiks umbes 12.000 töölise kohta. Osa töölistele ongi juba palgaalandus teatawaks tehtud.

Rakwere kana munes rekordmuna.

Mõni aeg tagasi wõis ajalehtedest lugeda, et Saksamaal on üks kana munenud muna, mille raskus olnud 152 gr, sellega oli purunenud prantsuse kana rekord, mis oli 132 gr. Kõik need rekordid purunesid aga Rakwere kana wõimiste ees. Nimelt on Rakweres Tallinna tän. 62 elutsewal majawalitsejal H. 12 kana ja itaalia tõugu kukk. Neist kanadest oli üks wäike harilik walge kana munenud muna, mis kaalub 155 gr, ümbermõõt pikuti 24 sm, risti — 17 sm. Arwati, et üllatawa suuruse tõttu on koore sees rebu, kuid muna awamisel selgus, et wälise muna sees oli weel üks wähem muna ja ka see koore sees ning harilikus suuruses.

Krüüdneris süüdati taluhooned.

Ööl wastu laupäewa põlesid Krüüdneri wallas Wäikse-Prüüsi talu hooned: elumaja ja sellest lahusolewad sea- ja karjalaut, ait, tall, wankrikuur ja põhuküün. Omanik, Nõuk.-Wene kodanik Juhan Makke, hindab põlenud hooneid 2400 kroonile ning sissepõlenud wallaswara 290 kr. Hooned olid kindlustusselts „Unionis" kinnistatud 1650 kr. eest. Tulekustutamise juures said kergeid haawu taluomanik ja tema hobune.

Omanik arwab, et tegemist on süütamisega. Wihawaenlasi arwab olewat ainult Tartus.

Kanapidajad nõuawad wäljaweo preemiaid

Eesti Linnukaswatajate Seltsi koosoleku algus.

Eesti linnukaswatajate selts pidas möödunud pühapäewal Tallinnas „Ühisklubi“ ruumes oma aasta-peakoosolekut. Ilmunud oli õige rohke larwul liikmeid, enamuses nooremad inimesed.

Linnukaswatuse eriteadlane W. Hiiop esines pikema ülewaatega meie linnukaswatuse seisukorrast.

Seltsi juures ametis olewad nõuandjate tegewuses on pearõhku pandud kanade arwu suurendamise ja munade kiire turuletoimetamise propagandale, tõumaterjali muretsemisele ja linnukaswatuse oskuse õpetamisele.

Aasta jooksul peeti kokku 193 kursust, millest osa wõttis 16.527 isikut. Büroos anti nõu suusõnal 1480, kirjalikult 1802 korda, 55 kõnekoosolekul peeti kõnesid kokku 150 tundi, kuulajaid oli 4190. Koolides anti 81 päewal kokku 315 tundi õpetust kanapidamises.

Seltsi poolt organiseeriti Tallinna, Tartu Wõru, Jõhwi, Wana-Kuuste, Märjamaa ja Pärnu põllumajanduse näitustel linnukaswatuse osakonnad.

1930. a. müüdi seltsi järelwalwe all olewatest 8 sugulawast 177 isikule 8047 sugumuna, 30 isikule 1299 ühepäewalist kanapoega, 51 isikule 72 sugukukke ja 18 isikule 121 sugukana. Müüdi peaasjalikult prunne Itaalia, walgeid leghorni ja plymouth-rocki tõugu.

Seltsõuraamatusse on wõetud 297 lindu. 4. kanakaswatuse wõistlusest wõttis osa 50 kanakaswatust, nendest said 17 kanalat 1. auhinna, 13 kanalat 2. auhinna ja 6 kanalat 3. auhinna. P.-l. „Estonia“ rändauhinna sai Wasula majapidamise kool.

Kõik 1. auhinna saanud kanalad on 1931. a. peale Eesti linnukaswatuse seltsi suguloomadeks.

1. now. 1930. algas 5. linnukaswatuse wõistlus, millest osa wõtab 52 linnukaswatust. Wõistlus kestab 31. okt. 1931. a. Wõistlemas on nüüd ka hanede, partide ja kalkunite kaswatajad.

Läbirääkimistel

tähendati, et muna hinnad on häbemata alla läinud. Praeguse müügikorralduse juures läheb rohkem kui pool muna hinnast wahetalituse kuludeks. Iga muna toimetamine kanakaswatajalt Berliini maksab rohkem kui on muna hind. Kasu saawad munadest need kõige rohkem, kes midagi ei tee.

Teiselt poolt tähendati, et peab katsuma wõimalikult palju produtseerida ja wõimalikult odawamalt produtseerida, siis on kanapidamine tasuw ka praeguste hindade juures. Kui on rohkem mune wälja wedada, langewad ka wahetalituse kulud.

Linnukaswatajad ise peaksid asja parandama, munamüüki ühistegelisel alusel korraldades. Muna kokkuwõtmiseks tuleks asutada munamüügi ühingud ja ringid, kes munad müügile saadaks oma keskühingu kaudu. Sellekohane resolutsioon wõetigi wastu.

Juhatusest lahkunud W. Hiiop ja Onno waliti tagasi, samuti waliti tagasi endised rewidendid Mühlbaum, prl. Masing ja Puusepp.

Eelarwe wõeti wastu 47.600 krooni suuruses.

Kawatsetakse esineda walitsuse ees palwega, et ka kanamunade pealt wäljaweo preemiat maksetaks ja selleks wastaw fond asutataks, nagu see sünnib peekoniga.

Samuti on kawatsus asutada fond, millest laenu antaks uute kanalate asutamiseks. Fondi heaks maksaks eksportöörid wäikest maksu. Kawatsetakse asutada linnukaswatuse kool.

Lõpuks awaldati soowi, et selts samme astuks, et kana toiduks tarwisminewat Kanada nisu ja kanalate traatwõrku ning teisi tarbeaineid lubataks ilma tollita sisse wedada.

Wõi koodang Saksamaal tõuseb

ilusate ilmade tagajärjel.

„Vossische Zeitung“ kirjutab oma 31. mai numbris seisukorra kohta Berliini wõiturul muu seas järgmist: juurewedu sisemaalt oli ilusate ilmade tagajärjel õige rikkalik ja ületas tarwituse. Selle tõttu läks Berliini noteering 26. mail 4 marga wõrra tsentnerilt ja Hamburgi noteering 2 marga wõrra tsentnerilt tagasi. Wälismaal pidasid hinnad paremini wastu ja Kopenhaageni ning Malmö noteeringud 26. mail ei muutunud. Nõudmine tarwitajate ringkondadest on endiselt wõrdlemisi rahulik.

Suurmüügi hinnad 1. kwaliteedil ühetsentnerilistes tünnides 1,39—1,44 marka nael, 2. kwaliteet 1,31—1,33 marka nael. Taani wõi 1,49—1,54 marka.

Mais tegime 4,1 milj. muna rahaks.

Maikuu jooksul saatsid eksportöörid järgmisel arwul Eestist kanamune wälja:

M.-ü. Muna	1.000.800	muna
o.-ü. „Eesti Muna“	847.440	„
o.-ü. „Owo“	736.560	„
a.-s. A. Einpaul	835.200	„
k.-m. E. Gahlnbäck	738.000	„
	4.158.000	muna.

Nendest saadeti Inglismaale 684.000 muna ja Saksamaale 3.474.000 muna. Kõik wäljasaadetud munad olid priima sort.

1930. a. maikuus saadeti kanamune wälja 5.567.040 muna, seega 1.409.040 muna rohkem kui tänawu.

Leedu teedeministri inspektsiooni reis

lõppes kahe katastroofiga.

Kaunasest, 1. juunil. Janowi raudteejaama juures aset leidnud raudteeõnnetus ei juhtunud mitte Berliini—Riia reisijaterongiga, waid Kaunase—Schauli rongiga, millel wiibis ka teedeminister, kes oli inspektsioonireisil. Teise katastroofi pidi minister üle elama Ahbeli juures. Lähemaid seletusi katastroofide kohta ei anta. Raudteewalitsuse andmetel olewat juhtunud harilikud raudteeõnnetused. Janowi juures sai teatawasti hulk inimesi haawata.

„Kallakud“ punawäes.

Wangistamisi parteitegelaste hulgas.

„Rul“ teatab: Hiljuti Moskwas ära peetud punawäe kommunistliku erakonna rakukeste sekretäride nõupidamise järeldusena on 22 punawäe nõukogu delegaati arreteeritud. Nimelt olewat mõnes ringkonnas punawäe nõukogu esitajad mitte ainult üles näidanud parempoolseid-oportunistlikke tendentse, waid on ka ähwardanud kesktäidesaatwat komiteed punawäega, kui see ei muuda oma politikat Nõukogude Wene siseasjades. Sarnase ringkonna awalikukstulek on aluse annud edasisteks uurimisteks ning on selgunud terwe rida „oportunistide“ mõtteosalisi kohtadelt.

Saksa tollipolitika teelahkmel?

Toitlusminister Schiele teatab oma kawatsusest alandada sööda- ja leiwawilja tolle.

Saksa lehtede teatel on põllutööminister Schiele awaldanud kawatsust oma wiljapolitikat muuta, kuigi see esialul wäga ettewaatlikkudes sõnades wäljendub. Nimelt Hannoweris põllumajandusliku rändnäituse awamisel pidas Schiele kõne, milles ta märkis ära mõned punktid tulewiku jaoks.

Esiteks alandatakse tolle loomasöötade pealt. Missuguseid söötasid siin on mõeldud, selle kohta puuduwad esialgu lähemad teated.

Edasi kõneles minister abiandmise tarwidusest põllumajandusele kõrgema järgu saaduste produtseerimisel. Teatawasti on juba mõnda aega piima, wõi, juustu jne. hinnad harukordselt madalad. Teoreetiliselt wõiwat piimamajandust aidata kas hinna tõstmise wõi tootmiskulude wähendamisega. Praktikas olewat teine tee otstarbekohasem. Piima ja piimasaaduste üldine hinnakõrgendus, nagu seda põllumehed nõuawad piimasaaduste tolli kahekordseks tõstmisega, ei olewat siseturu wäikese ostujõu juures saawutataw. Wõitarwitus wäheneks weelgi enam margariini kasuks; kõrged wõitollid ei aita sellega põllumajandust, waid annawad kasu margariiniwabrikantidele. Sellepärast ministri arwates tuleb piima tootmiskulusid wähendada.

Kõigepealt tuleb hinda alandada — ja ka tolle — nisukliidelt. Hinna alandamine ei olewat hädaohtlik Saksa nisukaswatajatele. Weel enne uut lõikust tuleb kliide sissewedu tolliwabaks anda, nagu see oli 1930. aasta lõpuni. Praegu on kliide toll 100 Smk. Ka muude söötade tolle tahetakse alandada. Muu seas söödaotradelt 40-margaline tollialandus olewat otsekohe läbiwiidaw. Kui ei taheta Saksa sulgloomade kaswatust häwineda lasta, siis tuleb, toonitas Schiele edasi, kaotada osaliselt ka olukord maisi sisseweol monopolis. Hädawajalikuks peab minister leiwawilja tollide alandamist, ühtlasi ka jahutollide allawiimist. Möödukamad jahutollid sundiwat weskeid kui ka pagareid terawamatele kalkulatsioonidele ja edendawad hindade alandamist.

Et enne uut lõikust leiwawilja Saksamaal tarwis on sisse wedada, see on kindel, märgiwad lehed. Sissewedu alandatud tollidega pidawat sellepärast warsti algama, mitte aga hädamomendil üle-pea-kaela ja kõrgemate hindade ning kuludega.

Kuuldused Saksa rahaministri lahkumisest.

Nähtawasti sihilikult on jälle liikumas kuuldused, et Saksa rahaminister Dietrich lahkub ja tema asemele walitsusse astub Esseni linnapea, endine riigikantslei riigisekretär dr. Bracht. Neid kuuldusi lükatakse ümber. Siiski on tõsi, et rahaminister Dietrich mõni kuu tagasi awaldas arwamist, et ta termislistel põhjustel peab ameti maha panema. Ollakse kindlal arwamisel, et Dietrichi lahkumine ei wõi üldse kõne alla tulla, enne kui uus saneerimisekawa on katuse alla wiidud.

Esimesi pilte Piccardi maandumisest.

Tirooli alpikütid Gurgli jääliustikul prof. Piccardi rekordsõidu õhupalli koost lahti wõtmas. Õhupalli metalline gondel jääb hulljulge sõidu mälestuseks jääliustikule püsima.

Lõhed Hispaania wabariiklaste leeris?

Töölisi õhutatakse uuele üldstreigile. — 6000 ohwitseri läheb erusse.

Madriidist, 1. juunil. Hispaania wabariiklaste seas on wiimasel ajal ilmsiks tulnud suuremaid mõtete lahkuminekuid. Eriti on lahkhelisid üles kerkinud parempoolsete liberaalide erakonnas. Tähelepanu äratab see, et peaminister Alcada Zamora on tema wastu sihitud kallaletungide tagajärjel ise enda poolt asutatud, kõne all olewast erakonnast wälja astunud. Peaminister Zamora kandideerib nüüd erakonnata rahwuskogu walimistel.

Zamora seletas ajakirjanikkudele, et kõik kuuldused lahkhelidest walitsuses, samuti peaministri wahetuse kohta, on ebaõiged. Walitsus on kindlalt otsustanud praeguses koosseisus walimiswõistlusele wastu minna. Teiselt poolt seletab Zamora ise oma erakonnast lahkumisest, et see teade ei ole täpne. Peaminister tahtwat ainult walimiswõistluse ajaks erakonnast kõrwale jääda, et olla täiel määral erapooletu.

San Sebastiani sündmuste tulemused

Protestiks San Sebastianis olnud weriste kokkupõrgete puhul politsei ja meeleawaldajate wahel on Astuurias Gijoni käremeelne tööliskond proklameerinud 24-tunnilist üldstreiki. Mõõdukad sotsialistid ei taha mingil tingimisel sellest üldstreigist osa wõtta, kuna ei taheta walitsusele weelgi suuremaid raskusi sünnitada. Olukorras ei ole weel täit selgust ja walitsus on omalt poolt üldstreigi ärahoidmiseks kõik abinõud tarwitusele wõtnud.

Siiski on Saragossas kahe suurema keemiawabriku töölised streiki alustanud. Mai lõpupäewadel oli mõnes tehases n. n. Itaalia streik — töölised olid öö ja päewa wabrikus, kuid ei liigutanudki tööd. Streikijad keeldusid walitsuse esitajatega läbirääkimast, waid nõudsid ettewõtjatega otseseid läbirääkimisi. Walitsuswõimud omalt poolt esitasid töölistele ultimaatumi ja kõwendasid wäeosi linnas. Alles sellega suudeti töölisi sõnakuulmisele sundida. Wiimased on wabrikutest lahkunud, ilma et kokkupõrkeid oleks olnud. Rahu walitseb linnas ja läbirääkimised töö jatkamiseks on käimas.

Reformidest Hispaanias on weel huwitaw ära märkida walitsuse dekreeti töötatööliste toetamiseks, mille järele kõik mees- kui ka naistöölised, kelle sissetulekud aastas on wähem kui 6000 pesetat, on õigustatud toetust saama. Erand on tehtud ametnikkudele ja koduteenijatele.

6000 eruohwitseri.

Ühenduses Hispaania sõjawäe reformiga on senini 6000 ohwitseri wabatahtlikult tegewast wäest erusse läinud. Wallandatakse weel 6 komandöri, 16 diwiisi-kindralit ja 50 brigaadi-kindralit.

Paawsti protest.

Reedel esitas paawsti nuntsius walitsusele Watikani protestimärgukirja Hispaanias asetleidnud kloostrite ja kirikute rüüstamiste pärast.

Helena jääb.

Kõmuliste teadete puhul, nagu oleks Rumeenia kuningas Karol annud printsess Helenale käsu 24 tunni jooksul maalt lahkuda, seletawad Rumeenia wälissaatkonnad nüüd, et teade on wälja mõeldud. Printsess Helena on Bukarestis ja elab koos poja Michaeliga Kiselefi palees. Mõlemad wõtsid koos kuningas Karoliga osa hiljutistest pidustustest Bukarestis.

Tellige ja ostke
naiste ja meeste valmisriided
ainult kõige suuremast Eesti riide ja valmisriiete kauplusest
Karl Abel Tartus, Kaubahoov 8.

„Veronika“ seep on kõige parem!!

Kolmandik Eesti rahwast elatab end palgast.

Töö- ja palgaolude erinumber Eesti Statistika kuukirja toimetuse poolt.

1922. a. rahwalugemise andmetel elatas enam kui üks kolmandik eesti rahwast end palgalisest tööst. Absoluutarwudes terwelt 230.000 inimest. Selle kontingendi sotsiaalne tähtsus on arusaadaw ja see asjaolu sunnib pühendama terawat tähelepanu muudatustele niihästi majanduslikus seisukorras kui ka koosseisus, wahekordades — mida järjest muutuw elu siin enesega paratamatult kaasa toob. Ei ole kerge nendest muudatustest saada alati täpsat pilti nii kiirelt, nagu see teoreetilise uurimuse ja praktilise politika huwides soowitaw oleks. Kuid kõige suuremaks puuduseks, mida senine iseseisest wõrdlemisi rikkalik monograafiate rida kannab, on see, et ta ei moodusta enesest terawajoonelist ja kõikehaarawat läbilõiget terwikust, nähtuste mitmekülgsusest teatawal, ühel ja samal momendil.

See puudus ei raskenda mitte ainult andmete wõrdlust, waid ka nende kasutamist, sest ta piirab waatewälja ja sunnib tihtipeale kõrwutama kindlaid andmeid mitmesuguste, enam-wähem õnnestunud oletustega, niipea kui tekib tarwidus laiemate järelduste tegemiseks.

Tuleb ainult terwitada Eesti Statistika keskbüroo sammu, mis meid selle puuduse kõrwaldamisel tüki maad edasi wiib. Nimelt Eesti Statistika kuukirja äsjailmunud number 114 (5) — mai, 1931. a. Silmapilguks loobudes senisest traditsioonist, on toimetus teinud selle wäljaande omaette terwikuks, koondades siia rea ülewaateid Eesti töö- ja palgaolude kohta, milles mitte ainult pole püütud täiendada senises materjalis wahepeal ilmsikstulnud tühikuid, waid on juure lisatud palju uut wastawalt kogutud andmetele.

Erinumber, mille toetamiseks hariduse- ja sotsiaalminister omalt poolt kaasa aidanud, sisaldab kirjutisi H. Reimanilt ja R. Sõrmuselt. Nende peale langeb niiöelda lõwiosa tööst. Ülejäänud uurimused on pärit A. Gustawsonilt (meremeeste palgaolude üle) ja P. Kindlilt (põllutööliste palgaolude üle).

Teos koosneb üldse 9 artiklist, milles käsitletakse järgmisi teeme: palgaliste arw ja tööolu, töötaolu, tööstustööliste palgaolud 1913.—30. a., palgaolud oletwikus (1930. a.), palgatööliste tööaeg, põllutööliste palgad, meremeeste töö- ja palgatingimused, streigiliikumine 1921.—30. a. ja naiste, alaealiste ja raukade töö suurtööstuses. Seega on puudutatud peaaegu kõik tähtsamad töö- ja palgaolude ilmutused. On ära märgitud alused, mis eriküsimuste uurimisel lähtekohaks wõiwad olla.

Üksikutes artiklites, nagu näiteks töötaolu kohta käiwas kirjutises toodud wõrdlusandmed teistest maadest annawad wõimaluse jälgida neid iseäraldusi, mis omased nähtuste käigule meie juures, järelikult ka selgitada nähtuse enese relatiiwset tähtsust.

Eriti tuleb aga terwitada wõrdlusandmete wäljatoomist meie enese minewikust nii kaugele, kui seda tingimused wähegi lubawad. Need on enamasti katkendilised wäljawõtted ühelt wõi teiselt alalt, ajajärgust, mil statistikast selle sõna otseses mõttes juttugi ei saanud olla, kuid juba pealiskaudnegi pilk näitab, kuiwõrt tähtsad on needki üksikud jooned pildist, mis wahepeal põhjalikult muutunud.

Käesolewas lühikeses kokkuwõttes on muidugi wõimata lähemalt peatuda terwe rea probleemide juures, mis selles koguteoses käsitlust leidnud, kõnelemata nendest, mis lugedes esile kerkiwad.

Kuiwõrt tõsised on need, seda näitab järeldus, milleni jõuab „Töötaolu“ autor, waadeldes tööjõu kasutamist ja hulka meie tähtsamal majandusalal — põllumajanduses:

„Siiamaani põllumajanduses ebaratsionaalselt kasutatud tööjõu ja selle tööjõu täielikum kasutamine, mis põllumajandus surub järjest wälja oma majapidamise ratsionaliseerimise teel, näib meile olewat tähtsamaid tulewiku probleeme (meie harwendus, „Post.“) ja seda mitte üksnes kitsas mõttes sotsiaalpolitilise probleemina tööturu seisukohalt, waid weel enam rahwamajanduse tulukuse seisukohalt. Wiimane on meil teatawasti wäga madal.“

Kahtlemata on nii, et mida kaugemale, seda rohkem selgub meile tööolude probleemi tähtsus, ulatus, tõsidus kui ka selle sidutuus teiste majanduslikkude ning sotsiaalsete nähtustega ning wiimasest tingitud tagajärjed.

Eesti Statistika keskbüroo ja tema kaastöölised, kes selles sihis tehtud uurimustöö eest teeniwad ära tõsist tänu, wõib oma wiimast wäljaannet soowitada mitte ainult kabineti teoreetikutele, waid ka käsiraamatuks igale praktilisele majandustegelasele, ettewõtjale ja töölisele.

Sellesarnased koguteosed wõiwad ainult tõsta huwi statistika wastu. Ja süstemaatilise käsitlusewiisi kasutamiseks on meil weel rohkesti wõimalusi.

Teatriunistused 250 aasta eest.

Calderon — Euroopa mandri teatri pioneer.

Neil päewil möödub 25 aastat Euroopa mandril esimese tõelise draama looja, hispaania kirjaniku Calderoni surmast.

Kui Calderon astus oma eelkäija Lope de Vega jälgedesse, siis sündis see täie teadmisega, et ta seisab suure kunsti teenistuses ja et ta teosed, kuigi nad ei peaks leidma laia publiku poolehoidu, on tõelised kunstiteosed. See teadmus tõstab teda kõrgemale Lope de Vegast, kuid ühtlasi on selles üks tema puudus, teataw kuiwus. Lope de Vega loob mängiwa lapse kergusega, mis talle meeldib, selle ta paneb kirja, mis aga talle ei sobi, selle ta jätab, kuigi see waheist tegewuse selgitamiseks on hädatarwilik. Niisugused omawolitarwitused on Calderonile wõõrad. Temale on sisu kõrwal tähtis samuti hea tehnika mõju. Üldse lawa tehniline külg Euroopa mandril sai oma alguse alles Calderoniga. Kui Lope de Vega oma suure fantaasiaga turule saatis üle 1500 teose, siis Calderon saab neid pikapeale ainult 200, mis meie ajaga wõrreldes 17. sajandi kirjanikule ei ole üle jõu. Selle eest, Lope de Vegaga kõrwutatult, ta draamad on aga tehniliselt hästi läbi töötatud, ja mõned neist weel tänapäewalgi mängitawad, kuna Lope näidendid, kuigi nende autorit Calderonist peetakse suuremaks kirjanikuks, nüüdisaja teatrile oleksid wastuwõtmatud juba nende naiiwi sisu pärast, kõnelemata tehnilistest puudustest.

Calderoni wälises elus walitses wastupidi teistele tema kaasaegsetele kirjanikkudele, kelle elu peegeldas suurelt osalt nende oma isiklikke elamusi, täielik kord. Ei olnud selles kokkupõrkeid politseiga ega kohtuga, ei seiguslisi armulugusid, abielulõhestusi ega suhteid teatriprintsessidega, nagu Lope loomingus. Igatahes ei näi siiski ka noorema kirjaniku elu möödunud olewat täiesti rahulikult. Ühes oma romaanis ta jutustab, et ta pahemal oimul on arm armukadeduse tunnistajana. Kuid kui see oli, nagu wõib arwata, kahewõitluse tulemus, siis see oli 17. sajandi wäärismehe elus igapäewane sündmus. Igatahes näib aga Calderon aegsasti oma tunnete ekstaasikäikudest wabanenud, mis L. d. Vegaga wõrreldes, kelle elu möödus ainult armastuse tähe all, sümpaatselt peegeldub tema ta loomingus.

Tolleaja hispaanlasele aadliku perekonnast on waid kaks kutset: sõdur wõi waimulik. Kirjanikud, kuid ka mitte nemad üksi, taotsesid läbi teha need mõlemad kutsed. Üleminek ei olnud raske, sest nii üks kui teine oli wõitleja katoliku kiriku eest. Saja-aastastes sõdades uskmatute wastu oli maa saanud tugewaks, sõda Kastiilia krooni pärast ei olnud enam tarwilik, isegi kui teda tuli pidada türklaste wõi paganate wastu. Teisest küljest oli ka hispaania usundil oma aggressiiwne laad.

Calderonil oli oma loomingult enam kutsumust tragöödiaks kui komöödiaks. Kogu ta looming kannab resignatsiooni märki. Kuigi ta oma mantli- ja mõõgateostes kajastab kirju maailma, mis oma olelu eest mitte alati tänu ei wõlgne tõsielule, waid Lope de Vega fantaasiale, puudub tal oma eelkäija naiiwne ürgpära. Tema kawalerid näiwad selle tõttu kuidagi suursugusemad, tema daamid tagasihoidlikumad, nad teawad, et nad seda lõbusat wõi kurba maskeraadi mängiwad waid oma autori käsul ja sagedasti autori enda näpunäidete järele. Lawakunsti ja lawakirjanduse uurijad kõrwutawad Calderoni ta selle puhta kunsti käsituse tõttu hilisemaaja lawakunsti saaduste tootjatega. Kuid mis tohiks seda puhast kunsti segada, on kirjaniku usuline tendents, kuigi seletataw seega, et Calderon ei olnud mitte ainult kirjanik, waid eeskätt waimulik. Kõige suurem traagika ta teostes seisab kõlbla pidamise ja inimese tahtmise wastukuses. Tõeliselt suur peab häwima, kuna tal paraku oma üliinimlikus suuruses maapeal ei ole aset. See on Hamleti ja Leari grandioosne pessimism, kuid kogu ilmapõlguse juures traagiline kirjanik peab meieilma wõtma kui tõsiasja, mille eest maksab wõidelda ja kulutada seda kõige suuremat energiat, milleks inimene üldse on wõimeline.

Ka Calderonist sai, pärast tema hariduse saamist jesuiitide kolledshis ja Salamanka ülikoolis, sõdur, kuigi ta tookord oli kahekümneviie-aastane ja juba wäljakujunenud ja tuntud lawakirjanik. Itaalias, Flandrias ja Katakloonias wõitles ta kuninga ja usu eest. Ta terwis ent nähtawasti ei suutnud kohaneda raskete teenistustingimustega, sest juba enne Kataloonia ja Flandria sõjaretki ta pöördus Madriidi tagasi. Philipp 2. ei tahtnud peale selle kaua puudu tunda oma õuelaulikust, kes kuningaga peale selle oli wäga sõbralikus wahekorras. Kuningas hoolitses heldekäeliselt lauliku eest, kes naiseta, lasteta ja teiste perekonna-liikmeteta polnud suurte wäljaminekutega. Kirjaniku wanemad päewad möödusid suuremate sündmusteta. Ta täitis oma kohustusi preestrina, kirjutas oma waimulikke draamasid ja mõnikord kuninga käsul teisigi teoseid, kuigi ta ise juba sel ajal oli ammugi kaotanud meele teatrirõõmudeks. Kui ta suri, leinas teda kogu hispaania rahwas, sest teati, et temaga oldi kaotatud suurem kirjanik, kelle Hispaania on kunagi omanud, — igatahes wähemalt ühe tema paratamatult kadunud hilgeaja tunnustajatest. Ühes temaga suri hispaania draama, kuigi ta tänu Calderonile inglise oma üle elas 40 aastat.

Selle seisukohaga ei saa katoliku waimulik Calderon leppida. Temale on meie ilm waid näiline, tõeline ilm aga awaneb teispool hauda jumalariigis, mis meile osaks saab peale meie surma.

Ringi ümber kodumaa.

Uudiseid Elwast.

Ekskursioone rohkesti. Tänawu on näha Elwas liikumas rohkesti ekskursioone. Peamiselt sõidawad wälja Tartu koolid, kuid ka paar kaugemat ekskursiooni on siin peatunud. Harilikult peatutakse üks päew, kuna puudub korralik ööbimiskoht.

Joobnud lihuniku tumalused. Neil päewil wõisid Elwa ujula külastajad näha õige omapärast pilti. Nimelt jalutas keegi joobnud mees täie südamerahuga aadamaülikonnas ujula ümbruses. Selgus, et tegemist on ühe Elwa lihunikuga, kes oli tulnud supelejatele näitama seda õiget terwisekosutuswiisi. Enne „demonstratsiooni" korraldas ta ujulas sõbradega löömingu. Politseid kohal polnud, muidu oleks mehel üpris halwasti wõinud minna.

Teenis. Juba talwel weeti Elwas tee ääred uute teede jaoks kiwe täis ja lõhuti ära. Teetegemine pidi algama mai alul. Pole aga kihku ega kahju kuulda teetegemisest. Jalgteed seisawad aga kiwihunnikuid täis ning takistawad käimist.

Järwe wesi soe. Harulbaselt soojade ilmade mõjul tõusis Elwa järwes wee temperatuur kuni 28 C. kraadini. Suplejaid oli õige rohkesti.

Jumalateenistused wabas õhus. Neil päewil algab Elwa kirikus suurem remont. Jumalateenistusi hakatakse korraldama wabas õhus.

Kärknas peeti lüpsiwõistlust.

Kärkna kontrollühisus korraldas pühapäewal kohaliku lüpsiwõistluse karjakontroll-konsulendi N. Masso juhatusel. Wõistlusest wõttis osa 8 noort neidu. Neist tuli esimeseks Soojamaa karjarawitseja Weera Friedrichson, teise auhinna omandasid peretütar Linda Lang Sootagast ja Wasula majapidamise kooli õpilane Selma Suik. Teised osawõtjad said kolmanda auhinna. Auhindadeks olid rahasummad ja diplomid.

Walga noortepüha õnnestus.

Ka sissetulekuga wõib rahul olla.

Laupäewal ja pühapäewal korraldatud 5. noortepüha spordiwõistlustel saawutati mõnigi märkimiswäärne tagajärg.

Ilmselt paistis silma Walga poiste paremus lühikesemaa jooksudes, hüpetes ja wisketes. Tõrwa keskkooli poisid olid head pikamaa jooksus. Spordiwõistlusel omandas parema sportlase nime Eduard Saar (Walga).

Ühel ajal spordiwõistlustega korraldati ka wõrkpalliwõistlusi. Laupäewal wõistlesid NMKÜ meesk. 2:1.

Pühapäewal kohtasid Tõrwa ja Walga naiskonnad. Mäng lõppes Walga naiskonna täielise üleolekuga 15:1 ja 15:3.

Walga suwemuusika.

Pühapäewal algasid Walgas aiakontserdid. Mängib kohalik sümfoonia orkester R. Kiwimäe juhatusel wiis korda nädalas. Aiakontserdil oli rohkesti inimesi.

Rakwere kogudus kaotab köstri koha.

Täiskogu koosoleku otsused.

Möödunud pühapäewal pidas Rakwere ew.-luteriusu koguduse täiskogu erakorraliselt oma koosolekut. See kutsuti kokku teatawasti küsimuse lahendamiseks, kas jääb alles köstriamet ja lahkub õp. Pallon wõi wastupidi.

Õp. E. Pallon oli esitanud nõudmise, et koguduse majanduselu terwendamiseks tuleb kaotada köstrikoht. Kuna aprillikuul peetud täiskogu koosolekul jäi see ettepanek wähemusse, teatas õp. Pallon, et kui kogudus jääb endiselt omale seisukohale, siis oli tema nõus allamäge minewat kogudust juhtima ja lahkub.

Pühapäewasest täiskogu koosolekust wõttis osa 1752 koguduse liiget. Pikemate waidlusteta, kuid palawaks köetud meelte juures pandi hääletamine toime. Hääli andsid 1793 liiget. Neist köstriameti kaotamise poolt 1457 ja wastu 252.

Seega kaotatakse Rakwere koguduses köstrikoht ja on lahendatud juba pikemat aega päewakorral seisnud küsimus. Köstri ülesannete täitmiseks kawatsetakse wõtta ametisse kõrgema haridusega organist.

Sissetungimine Rakwere wiinapoodi.

Waras 3000 krooni kallal.

Ööl wastu pühapäewa tungiti walewõtme abil sisse Rakweres Tallinna tn. nr. 3 asuwasse linna wiinapoodi ja wiidi ära kassast 30 krooni peenikest wahetusraha. Waras oli teinud katset murda lahti ka samas ruumis asuwat teraskappi, mille seina oli puuritud mitu auku, kuid millegi pärast oli ta töö pooleli jätnud.

Wähese järeleaitamise järgi oleks rahakapp awanenud ja warga saagiks oleks langenud seesolew raha, ümmarguselt 3000 krooni. Seda sissemurdmist loeb kriminaalpolitsei terwe seeria teiste sissemurdmiste hulka, mis pandud toime käesolewal kewadel Rakweres. Sissetungimist on toimitud suure julgusega, kuna wiinapood asub kõige liikuwamas kohas, politseiposti silmi all ja wastu autode seisukohta.

Rakwere „Noored kotkad" lipu alla.

Laupäewal annetati Rakwere noorkotkaste malewkonna 2. rühmale pidulikkude tseremooniadega lipp. Lipu annetajaks oli pr. Awikson. Lipu pealkirjaks on: „Isamaa auks alati walmis".

Annetatud lipu all andsid pesakotkad pühaliku tõotuse.

Hüppas alla. Laupäewal hüppas Narwa raudteesilla juurest jõekaldast alla enesetappe eesmärgil awalik naine Pelageja Semjonow. Kallas on sealt kohalt äkiline ja ligemale 10 m kõrge. Allahüppamisel weeres ta kägaras kaldast alla ja jäi peatuma jõe äärde packiwi kildude taha. Sündmust nähti pealt ja S. toimetati Narwa linnahaigemajja. Seal selgus, et enesetapja wigastused kuuluwad kergemate liiki. Allaweeremisel olid tal käed ja silmnägu mitmest kohast kriimustatud.

Paar aastat tagasi hüppas P. Semjonow Narwa puusillalt jõkke. Seekord toodi ta sõdurite poolt kaldale.

Narwa-Jõesuus juba supeldakse.

Wimaseil päewil on Narwa-Jõesuu suwitajate arw näidanud kiiret tõusu. Pühapäewani oli registreeritud ligi pooltuhat suwitajat, nende hulgas rida wälismaalasi — rootslasi ja sakslasi. Ka mõned Nõukogude Wene kodanikud, muuseas SSSR kaubandusesitajate Arbusow abikaasaga on asunud suwipuhkust weetma Narwa-Jõesuhu.

Järelpärimisi suwitusbüroole tuleb wiimasel ajal eriti palju Soomest ja Rootsist korteriolude ning muude suwitustingimuste kohta, mis on tõenduseks, et Narwa-Jõesuu täht tõuseb. Samuti on mitmed Soome ajalehed pöördunud propagandabüroo poole kuurordi üleswõtete ja tekstikirjelduste saamiseks.

Suwipühadel wiibisid Narwa-Jõesuus külas Rootsi ohwitserid, kes awaldasid elawat huwi kuurordi wastu ja wõtsid kaasa hulk materjale, tutwustamisbroshüüre jne. Toonitati ühtlasi waimustatult, et Narwa-Jõesuu kahtlemata omab tähtsama seisukoha kõigist Läänemere kuurortidest oma ilusa asendi ja kauni ümbruse tõttu Soome lahe liiwasel rannikul.

Laupäewal nähti meres juba esimesi suplejaid.

•

Tänawu on juure asutatud rida uusi tennisplatse, milliseist eelmisil aastail tundus puudus. Walge spordi harrastajate teenistuses seisawad rannakasino ja üliõpilasgrupi tennisplatsid endiste kõrwal. Rannakasiino tennisplatsil wõib otsekohe merest tulles supeltrikoodes raketid haarata ja palle lennutama hakata.

Pärnu noortepidu õnnestus kõigiti.

Pärnu noortepeost wõttis ligi 1000 noort osa. Maikuu lõpupäewal korraldas Pärnu Eesti kooliselts mererannas staadionil Pärnu noorsoo kewadpeo kontserdi ja wõimlemisnumbritega. Ligi 1000 Pärnu koolinoort wõtsid peost tegelastena osa.

Kontserti juhatas Meimer. Noorte ettekanded õnnestusid hästi. Mererannal puude wäikse haljenduse ja kewadise kohina keskel kõlasid laulud puhtalt.

Pidu õnnestus ka aineliselt hästi.

Inwaliidide püha Pärnus.

Pühapäewal oli Pärnus inwaliidide-päew. Inwaliidide auks oli kogu linn lipuehtes.

Karbikorjandusest wõttis ka linnapea korjajana osa.

Metsik isa.

Paari päewa eest teatas Rakwere kriminaalpolitseile Rakwere wallas elutsew neiu M., 19 a. wana, et maikuu esimesel poolel pannud tema juures toime wägistamise samas elutsew K., 45 a. wana.

Kriminaalpolitsei wõttis K. wahialla ja paigutas pühapäewal, 31. mail wangimajja. K. end wägistamises süüdi ei tunnistanud, kuid tema süü on tunnistajate poolt tõestatud.

Neiu M. elab Rakwere wallas ühes oma emaga, kes on wabaabielus kõne all olewa K'ga juba 8 aastat. Kuid paarkümmend aastat tagasi elanud M. ema ja K. wahekorras, mille järeldusel sündiski nüüd oma isa poolt wägistatud M.

Perekonnaseisu teated.

Möödunud nädalal on Tartu linna perekonnaseisu ametis registreeritud järgmised perekonnaseisu muudatused:

Sündinud: Kalju Kallas, Jüri Wahlberg, Rohe-Eite Schank, Riina Peterhoff, Helju Rauba, Maret Sepp, Alma Tamm, Aino Schasmin, Aare Sokk, Elwi Oberschneider.

Abiellumiseks soowi awaldanud: August Stowik ja Helene-Eliisabet Prikko, Adalbert Baidra ja Adeele Wanik, leedu kodanik Wulf (Wulfas) Schur (Schuras) ja eesti kodanik Jida Kagan (Kahn), Edmund Pajo ja Serafiima Luukas, Rudolf Toom ja Eewa-Eliisabet Treffner, Oswald Sööt ja Alwiine-Johanna Nurji.

Abiellunud: Leberecht-August-Willem Tamm ja Ludmilla Sarapuu, August-Albert Schasmin ja Aliide-Johanna Saawo, Artur Teder ja Heleene-Gertrud Ülewärwa, eesti kodanik Herman-Friedrich-Bruno Zur-Mühlen ja kodakondsuseta Beniita-Miia Mahdell.

Surnud: Jüri Loorberg 80 a. wana, Ann Weeber 61 a. w., Jaan Sarap 56 a. w., Gustaw Wirks 71 a. w., Arnold Mihkelson 6 a. w., Peeter-Johannes Engelbär (Engelsberg) 46 a. w., Juulie Lall sünd. Kilk 54 a. w., Malke Schapiro sünd. Schapiro 88 a. w., Edgar-Emil Künnap 19 a. w., Hilda Peets sünd. Hennoch 27 a. w., Jaan Schütz 60 a. w., Jakob Raudkats 69 a. w., Maria Oebius sünd. Trull 91 a. w., Semjon Golubew 48 a. w., Minna Wint 41 a. w., Wiktor Pikat 16 a. w., Roland Kalling 28 a. w., Heleene Kadak sünd. Treial 70 a. w., Mari Sternfeldt sünd. Tani 77 a. w., Jaan Palaw 73 a. wana.

N.M.K.Ü. segakoori harjutus on 3. juunil 6. algkoolis, Treffneri tän. 2 kell 8 õhtul ja neljapäewal, 4. juunil ühingu ruumes kell ½9 õhtul. Segakoori wäljasõidu-õhtu on 7. juunil Maarja-Magdaleena seltside ruumes.

Kaitsemalewa teated.

Wabadusristi Wendade jaoskonna naiskodukaitse wiimane liikmete õhtu enne suwist waheaega on 3. juunil kell 20 malewkonna ruumes. Läbirääkimisi suwise töökawa üle ja seltskogu koosoleku informatsioon. Kõikide liikmete ilmumine soowitaw.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu administratiiw-osakond 29. mai istungil otsustas jätta tagajärjeta Oskar Jürgensoni, Georg Burwikowi, Johannes Liibanti, Woldemar Kaski, Wassili Werlini, Mihkel Kõerwi, Anette Endla (Preema Woldemar Eberi, Rudolf Rebase, Juhan Juuri, Marta Aroni, Jaan Sisasi, Bernhard Kirschenbergi, Hirsch Aisenstadti (2) ja Dawid Lerenmanni kaebused. Kaewatud otsused tühistati Helene Kotowi, Marie Wahteri, Wallace Russowi, Jaan Treufeldti, Nyklo Sokoli, Jaan Weedami ja Nikolai Siimanni kaebeasjades ning tulumaksu peakomitee esimehe protestis Johannes Reinthali tulumaksu asjas. Asja arutamine lükati edasi Wõru linnawalitsuse kaebeasjas. Asjatoimetus pandi seisma August Kõlwese kaebeasjas. Läbiwaatamiselt kõrwaldati Wiimsi wallawalitsuse kaebus. Otsuse kuulutamine lükati edasi 12. juunile Ned de Baggo kaebeasjas.

Sport.

Kalewi rattawõistlused.

Tartu Kalewi kewadised omawahelised wõistlused peeti pühapäewal welodroomil. Publikut oli wähewõitu, mis nähtawasti tingitud jahedast ilmast. Wõistluste tõmbenumbriks pidi olema R. Konseni ja Roismanni duell 10 km paelasõidus. Kuna aga Roismann tänawu üldse ei wõistle, siis jäi „kahewõitlus" tulemata ja ka Konsen ei pidanud siis wääriliks paela minna wõitma. Paela peale sõitsid 2. klassi mehed, kusjuures wõitis A. Pihlo — 18.07,8; teiseks jäi G. Kõrwel—18.15,6.

Tehnilised tagajärjed:

1. klass: 1 km — 1. R. Konsen — 1.34, 2. A. Pihlo — 1.37,6; 3. D. Kõrwel — 1.43,8. 5 km: 1. G. Kõrwel — 10.30,8; 2. A. Pihlo — 10,30,9; 3. R. Konsen — 10,31,5.

2. klass: 500 m lendawa stardiga — 1. A. Pihlo — 46,2; 2. D. Kõrwel — 46,6; 3. E. Mikkel — 46,8. 3 km: 1. A. Pihla — 5.24,6; 2 Annok — 5.25.

Naistele 3 km: 1. Rammi — 6,54.

Wõõrastele 3 km: 1. Kuhlbars — 6 07,2; 2. Lebedorf — 6.53,4.

Annok on teinud wäljakutse Pihlole meistripaela peale. Wõistlus peetakse lahe lähema nädala jooksul.

Kergejõustiku katsewõistlused kujunewad pinewateks.

Kergejõustiku katsewõistlused Eesti-Poola-Läti kolmikmaawõistlusteks, mis peetakse juuni lõpul Wilnos, korraldatakse Tartus 6. ja 7. juunil Tallinna tänawa spordiwäljal. Wõistlused tõotawad saada tänawusteks Tartu suurimateks jõukatsumisteks, sest neist wõtawad osa kõik kandidaadid Tallinnast, Tartust, Narwast, Pärnust ja Rakwerest. Üldse esineb wäljapoolt Tartut ligi 20 osawõtjat. Wõib loota ka rekordite parandamisi, peamiselt keskmaa jooksudes ja wisketes.

Spordimärgi wõistlused peetakse 2. ja 3. juunil Kalewi korraldusel. Algus kell 6 p. l.

Spordipäew Narwas.

Pühapäewal korraldas Narwa spordiplatsi toimkond kohaliku spordipäewa. Kell 3 p. l. kogunesid kõik sportlised organisatsioonid ühes lippudega koolplatsile, kust muusika saatel mindi linna spordiwäljale. Rongikäigus oli üle 300 sportlase. Lühikese awakõne pidas wõistlejatele „Wõitleja" spordiosakonna esimees J. Metsatalu, kes mainis spordi tähtsust seltskondlikus elus. Järgnesid seltsidewahelised kergejõustiku wõistlused ja jalgpallimatsh N. K. ü. ja „Astra" wahel.

Tehnilised tagajärjed kujunesid järgmiselt: 100 m jooks: O. Topmann — 11,7, Liliental — 12 ja Bolzak — 12,2. Kaugushüpe: Küttis — 6,65, Lilienthal — 6,22 ja Bolzak — 5,67. Kuul: Lilienthal — 12,7, Voigdt — 10,92 ja Küttis — 12,07. 1500 m jooks: Treinberg — 4.34,2, Kõiw — 4,54 ja Kasikow 5.05,2. Odaheide: Kabral — 47,40, Iiit — 45,14 ja Lilienthal — 40,62. Kõrgushüpe: Wysa — 1,70, Küttis — 1,65 ja Lilienthal — 1,60. Olympia teatejooks: 800+400+200+200; kaitsewägi ajaga 3.56,5, Politsei spordiring — 4.05,1 ja „Wõitleja" — 4.06,9. Teatejooks naistele 4×60: Tennis-Hockey-Klubi — 35,4, „Wõitleja" 36,4 ja „Astra" — 37,2.

Peale kerge jõustiku wõistlusi kohtasid jalgpallis ringkonna esiwõistlejate tsüklis NMKÜ ja „Astra". Mäng lõppes 1:1. Pooletunniline lisaaeg ei toonud kummagi meeskonnale wõitu, mispärast tuleb uuesti kohtumine.

Rahwast oli ilusa ilma tõttu wõistlusi jälgimas Narwa kohta harukordselt palju.

Tallinna „Kalewi" juubeliwõistlused.

Spordiselts „Kalewi" juubelipidustused lõppesid pühapäewal wõistluste demonstreerimisega „Kalewi" wäljal. Kell 5 algas sealt „Kalewi" pere rongikäik läbi linna kahe orkestri saatel. Tagasi jõudes riwistus rongikäik „Kalewi" wäljal paraadiks, mille wõttis wastu kindral Laidoner.

Sportlased, kokku 400, defileerisid publiku eest mööda. Ees kanti wana „Kalewi" lippu, mille taga sammusid: juhatus, naiswõimlejad, meeswõimlejad, kergejõustik, jalgpall, jäävall, käsipall, weesport, juusisport, iluuisutajad, tennis, male, raskejõustik, jalgratturid, linnad ja kalewi malewkond.

Demonstratsioonil esitati peaaegu kõiki alasid, mida harrastab „Kalew". 100 m jooksus oli paremaid tagajärg Rähnal — 11,8 sek., kaugushüppe wõitis Tamm 6,33 m, Rähn 6,16 m.

Huwitaw oli jälgida 3000 m jooksu, milles wõistlesid teiste hulgas kaks paremat meest sellel alal — F. Veldsinsky ja uus jooksutäht Prost. Wõitis Prost, jättes Veldsinsky 14 sek. taha. Prosti aeg oli 8.56,2, mis 4 sek. halwem Veldsinsky nimel seiswast rekordist.

Päewa põnewam ala oli kuulitõuge, kus Wakgast tõusnud spordiäht Wiiding pidi nihutama Eesti kuulitõuke rekordi üle 15 m. Rekord seisab praegu Suugi nimel — 14,71. Wiiding on harjutustel korduwalt saawutanud üle 15 m tagajärgi, kuid wõistlusel tal ei õnnestu. Paremaks ta saawutuseks jääb 14,60, jättes meistri Suugi teiseks tagajärjega 14,36. Selle juures Suugil üks ainus wiske ulatas üle 14 m, kuna Wiidingil kõik kuus wiske olid üle 14 m. See annab tõendust Wiidingi suurest wõimest ja annab ka lootusi.

Kirjawastused.

Dr. R. W—s. Sel kujul ei saa kaswatada. Kirjutage sarnaseist asjust lühidalt, ilma pikema sissejuhatuseta.

Kohati äikese ja hoowihma.

Teisipäewal merel paiguti weel keskmisest tõwani lõuna- ja edelatuuli. Muutlik pilwitus, öösel kohati äikese- ja hoowihma, temperatuur suurema muutuseta.

Ülewaade esmaspäewal, 1. juunil.

Kesk-Euroopa soojalaine wallutas öö jooksul Läänemere ja tema idakalda. Seetõttu liikus ka eilne Saksa madalrõhkkond Lõuna-Rootsi ja suundub siit Põhjalahele. Tema hoo- ja äikesewihma piirkond ulatus hommikul Lõuna-Rootsist üle Läänemere Lõuna-Soome. Kõrgerõhkkonnad Gröönimaal, Wenes ja Pyreneidel. Neist wiimane laieneb üle Kesk-Euroopa Läänemere sihis. Soome- ja Riialahel puhuwad kuni 5-pallilised kagutuuled. Eestis oli eile 9—19 kraadi, öösel 6—14 kraadi ja täna hommikul 9—19 kraadi sooja.

Loode-Eesti rannikul ja Saare- ning Hiiumaal sadas öösel 1—6 mm äikese- ja hoowihma.

Tartu ujulas

oli weesoojus esmaspäewal 16,9 kraadi, õhusoojus 19,4 kraadi. Pühapäewal käis ujulas 371 suplejat.

Wastutaw toimetaja Oskar Männ.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Tartu teated.

Peetri koguduse täiskogu oli koos.

Peetri koguduse mõlema pihtkonna ühine täiskogu koosolek oli pühapäewal koguduse leerisaalis. Koosoleku juhatajateks waliti dr. G. Wilberg ja A. Keiss, protokolli kirjutajaks dir. Kõwa. Kokku oli tulnud üle 300 koguduseliikme.

Koosolekul wõeti wastu möödunud aasta aruanne ja 1931. a. eelarwe. Samuti toimetati põhikirjas ettenähtud walimisi. Koosolek kestis ainult kolmweerand tundi.

Tuletõrje suwipidustused.

Möödunud pühapäewal pidas Tartu wabatahtlik tuletõrje oma traditsioonilist suwipidu. Pidustus algas paraadiga raekoja ees, kus terwitasid meeskonda esimees O. Allik ja peamees A. Punga. Linna kodanikkude nimel tänas tuletõrjujaid kohusetruu teenistuse eest linnapea K. Luik. Lipu wardasse kinnitati rohkesti mälestusnaelu. Sellele järgnes aumärkide jagamine.

Linnapea Luik'ile annetati tuletõrje hõberist rinnalkandmiseks ja linnapea abile A. Mõrule hõbe rinnamärk. Ronijate jsk. ülemale dr. W. Freymannile kingiti tema 25 a. teenistuse puhul tuletõrjes kuld käekell rihmaga.

Aumärke said: hõberist rinnal kandmiseks — Ed. Riiwik, Albert Hiir, Aug. Ingermann, M. Pärn, Rich. Kaltenberg, K. Weber, L. Roose, Aug. Siska, G. Boening, O. Holtfreter, Felix Saarsen, Gustaw Teimann. Kuld rinnamärk — Gust. Puijat, Joosep Blaufeldt, Rud. Tark. Kuldrist kaelas — Fr. Berg, P. Engel, J. Rauber, Aleks. Urberg, L. Luisa. Hõberinnamärk — K. Elk, A. Raud, A. Leppik, O. Kepp, W. Kustlow, L. Konnow, E. Mathiesen, H. Oebius, P. Hallap, H. Martinsen, W. Persidski, A. Grünwald, J. Weidenbaum, Ed. Mutso, Joh. Triipus, Ed. Daiber, A. Klaos, Joh. Posti, Joh. Müller, E. Umblia, Ed. Lauri, A. Lauri, H. Kasuk, J. Wisnapuu, A. Karro. Kiituskiri anti 26 mehele.

Suwepidu puhul oli tulnud rohkesti terwitusi auliikmetelt ja teistelt seltsidelt. Ei puudunud ka kingitused kohalikkudelt õllewabrikutelt ja Tartus asuwalt tubakawabrikult. Õhtul oli kooswiibimine S. Käsitööliste Seltsi aias.

Üleujutuse tõrjumine lõpetati.

Möödunud nädala laupäewal lõpetati linnawalitsuse poolt suurwee tagasitõrjumine, kuna nüüd jõepind on sedawõrd alanenud, et wõis suurwee tõrjet täielikult lõpetada.

Kõige kauem töötas pump pärmiwabriku juures. Kuipalju suurwee tagasitõrjumine kulusid tekitas, pole praegu weel täpsalt teada, kuid esialgsete umbkaudsete arwestuste järgi tõuswat see summa 5000 kroonini.

G. Petersoni kahekordne juubel.

Täna pühitseb Gustaw Peterson kahekordset juubelit — 75 a. sünnipäewa ja 50 a. tuletõrjujaks oleku juubelit. Juubilar on sündinud 20. mail 1856 Tartus ja on põline Tartu kodanik. Peterson peale kooliharidust saamist õppis lukusepaks Uueturu tänawal asuwas Krügeri töökojas, kus ta peale omaniku surma oli alul tööjuhatajaks ja hiljem 1891. a., äri omanikuks. 1911. a. wiis ta oma äri üle Lossi tänawale. Segastel aegadel 1918. a. müüs selle edasi Sattelbergile. Praegu weedab ta wanaduspäewi Tiigi tänawal nr. 72 ja 74 oma majas.

Tuletõrjes on olnud ta 50 aastat. Alul pritsi, siis ronijate ja 1884. a. peale aurupritsi jaoskonnas. Tegewaks liikmeks oli kuni möödunud aasta sügiseni. Sellest ajast peale on ta wabat. tuletõrje ühingu auliige ja aurupritside jaosk. auülem.

Kõrgele wanadusele waatamata on juubilar weel päris erk ja hea terwise juures.

Mõned planeerimiskawad wajawad parandust.

Teedeministeerium saatis linnawalitsusele mõned planeerimiskawad parandamiseks tagasi. Nii nõuab ta Raadi linnaosa planeerimiskawas, et elamute raioon ei tuleks kohe kalmistute kõrwale ja et üldse ei antaks seal linnaosas kalmistute suurendamiseks maad, waid kalmistute edasikaswamine tuleb lõpetada.

Ropka linnaosa planeerimiskawas ei olewat soowitawad raudteetehniliselt ülesõidukohad Ropka linnaosast Suur-Kaarele ning Side tänawalt Wäike-Kaarele. Olewat küllalt ülesõidukohtadest Kesk-Kaare juures ja Soinaste tänawa otsa kohal. Kaotada tulewat ka tänaw, mis ühendab Suur-Kaart Wõrutee ja Ardla tänawa ristlemiskohaga.

Weeriku linnaosa ja Maarjamõisa planeerimiskawas olewat lahendamata Wiljandi tee õgwendamise küsimus.

Teised planeerimiskawad on wiik kinnitatud.

Tartus on neid wähe.

Haridusministeerium palub Tartu linnawalitsust saata nende naisriigiteenijate ja naisõpetajate kohta andmeid, kes on saanud ebaseaduslikult perekonna abiraha riigi summadest ja seda on otsustatud tagasi nõuda.

Kuuldawasti olewat Tartus selliseid daame wäga wähe, kes perekonna abiraha ebaseaduslikult saanud. Nende arw ei tõuswat üle 2 wõi 3.

Ebaseaduslikkuse all on mõeldud siin juhte, kus mees teenib riigiasutuses ja saab perekonna abiraha, ning samal ajal saab riigilt perekonna abiraha ka tema abikaasa.

Külalised Lätist.

Teisipäewa hommikuse Riia kiirrongiga saabub Tartu Lätist Nurmisho põllutöökooli ekskursioon, mis kooneb 5 õpetajast, 12 nais- ja 18 meesõpilasest. Ekskursiooni wõtab wastu Tartu Eesti Põllumeeste Selts. Tartusse jääwad läti õppereislased kolmeks päewaks, millise aja kestel tutwunetakse linnas ja lähemas ümbruses asuwate põllumajanduslikte katsejaamadega ja muude tähtsamate kultuurettewõtetega.

Tartust sõidab ekskursioon Tallinna.

Asfalteerimisetööd alanud.

Linnawalitsuse ehitusosakond on juba algust teinud asfalteerimisetöödega. Praegu on töö käimas linnale kuuluwal Tallinna maantee osal. Lähemail päewil kuuldawasti algawat ka Küüni tänawa asfalteerimine.

Linnaapteegi tegewus möödunud aastal.

Möödunud eelarwe-aastal on Tartu linnaapteegist läbi käinud 42.024 retsepti, millest saadi 41.633 kr. tulu. Eelmisel aastal tõusis retseptide arw 48.524 peale. Wabamüügil müüdi möödunud aastal kaupa 62704 kr. eest, seega 4304 kr. wõrra rohkem kui eelarwes ette nähtud. Apteegi tulu puhas ülejääk on 8849 kr. Tulu saadi 120 kr. rohkem kui eelarwes ette nähtud.

Palju tarwitawad linnaasutused kütet.

Käesolewaks eelarwe aastaks on linnawalitsus oma asutuste jaoks küttepuid muretsenud 10.258 kantmeetrit, nendest 5300 kantmeetrit nüüd ostetud. Keskmiselt tarwitawad linnaasutused 10.000 kantmeetrit puid aastas. Siia hulka kuuluwad küttetarwitamisega ka kõik asutused, nagu wanade- ja lastekodud jne., mis linna ülewalpidada.

Linna arhitekt sõitis Berliini.

Linna arhitekt A. Matteus sõitis Berliini rahwuswahelisele ehituskongressile ja Saksamaa ehitusnäitusele. Reis kestab kaks nädalat.

Mõned kasutuskrundid weel saada.

Tartu linnawalitsuse poolt on kõik kasutuskrundid soowijaile wälja antud, kuid mõned krundiwõtjad ei ole oma maksusid linnawalitsusele tasunud, ega krundi kasutamisele asunud. Linnawalitsus annab need krundid nüüd uutele soowijatele wälja. Soowiawaldustega tuleb pöörduda kinniswara ja korteri osakonda.

Ü. E. N. Ü. juubelipeo üldkontserdi eelproow.

Ü.E.N.Ü. juubelipeo üldkontserdi eelproow Tartu ja Tartu lähedastele kooridele on kolmap., 3. juunil (mitte 4. juunil nagu warem ringkirjaliselt teatatud) kell 8 õhtul Treffneri (end. Hobuse) tn. 2., 6. algkooli saalis (sissekäik Kalda tänawalt). Palutakse ilmuda peale kooride ka üksiklauljaid, kes laule oskawad ja osa wõtta soowiwad.

Joh. Jostoff'i raamatupidamise ja masinakirja kursused Tartus, Riia tän. 8.
Uute õpilaste vastuvõtt gruppi j- üksikult. Lõpetajaile kutsetunnistus ja võimalusel kohasoovitus. Õpetus soovi järgi, kas lühema või pikema ajaline. Küsida kantseleist.

Tööotsimised

Tüdruk
soovib kohta linna ehk maale, koduste tööde peale, vilunud töödega. Soovitavam üksiteenija olla. Kaupa tehakse Kalmistu tn. 36—4, kl. 9—4, kuni 4. juunini.

Heade tunnistustega
perenaine
soovib kohta linna ehk maale, võib ka üksiku juure. Kuu tn. 5—6.

Vanem
naisterahwas,
vilunud lapsehoidja, otsib kohta. Veski tn. 29—1.

Pesen pesu
naela viisi ehk päeviti. Töö odav ja korralik. Kesk tän. nr. 2—14.

Soovin kohta
laste juure. On tunnistused. Räägin kolm koh. keelt, oskan õmmelda, võin majapidamises aidata. Pakkum. slt. „Hommik" all.

13-aastane
poiss
soovib maale karja minna. Kalmistu tn. 1—1.

Tunnid

Kes annab häid saksak. (konversats.) ja prantsusk. (teadusl. teksti tõlk.)
tunde?
Slt. „6785".

Kadunud

31. mai õhtul sinise-punasevalge kirju markisett kleidi bolleroo-vest **kaotatud** Karlova—Lille—Riia—Pepleri — Tiigi — Kastani — Maarjamõisa sealt tagasi Tähe, Tolstoi, Karlova tänavate piirides. Palutakse ausat leidjat ära tuua. Aleksandri 53—6.

Ostmised

Soovit. osta küljekorviga
mootor-ratast
Üles anda slt. sõna „Mootorratas" all.

Uus veoauto
wedude, ekskursiooni ja lõbusõitudeks
tarvitada. Garaaž Riia ja Kastani tn. nurgal. Omaniku elukorter Kastani tn. 149, telefon 10-36. F. Soome.

Pavel Pimenov!
Ma ootan teid Tatra veskil tööle. Ettevõtja.

Palvekirjade,
edasikaebt., lepingute jne. ümberkirjutamine. Holmi tn. nr. 1 (vastu „Teguri" vabrikut). A. Pärn.

Pika, kannatusrikka haiguse järele suikus igavesele unele 78-ndas eluaastas meie armas abikaas, isa, vanaisa

JUHAN OJA

Ärasaatmine Otepää „Kaarnalt“ 2. VI. 31. Matmine Tartu Maarja surnuaeda 4. VI. 31. kell 4 p. l.

Sügavas leinas

naine, lapsed, lastelapsed ja omaksed.

Pika, valurikka kannatamise järele lahkus 31. mail meie keskelt igavesele unele minu armas unustamata mees, meie hea isa ja vanaisake

Ado Bergman.

Sünd. 31. märtsil 1855.

Mulda sängitamine 2. juunil kell 7 õhtul Maarja kalmistule.

Vaikses leinas omaksed.

Pika, raske haiguse järele lahkus siit ilmast 31. mail kell 1/2 10 õhtul minu armas abikaasa

Anna Aunoff

Sünd. Esser.

Matmine 3. juunil kell 1/2 4 Maarja õnnistuse majast.

Leinajad abikaas, õde ja omaksed.

Lühikese raske haiguse järele lahkus siit ilmast meie keskelt 73. eluaastas minu armas abikaas ja meie kallis isa

Jaan Pallaw.

Matmine 1. juunil Pauluse surnuaiale kell 4 p. l.

Leinajad abikaas ja lapsed.

Südamlik tänu

kõigile, kõigile, kes õnnetu surma läbi lahkunud meie armsa pojakese ja vennakese viimsele puhkepaika saatmisel osa võtsid.

Perekond Pikat.

Kontsertaed.

Tiigi tän. 62. Tartu Käsitööl. Selts.

Kuni 1. septembrini s. a. **V. Vend. mlvk. orkestri**

Rahvakontserdid

hra R. Ertise juhatusel.

Igal teisipäeval, neljapäeval ja reedel

Jazz-muusika.

Igal laupäeval ja pühapäeval

suure orkestri kontsert.

Kell 11 õhtu alates **tantsumuusika.**
Kontsertide algus kell 9 õhtu.
Pääsmed: kontserdile 15 senti, ühes tantsuga 25 senti.

Telliskivivedajaid

vajab Ilmatsalu telliskivitehas. Peale selle leiavad tööd 5 meest ja 6 naist. Järele küsida koha peal, telefon nr. 670.

Vanemuise aed.

Teisipäeval, 2. juunil s. a. kell 9 õhtul

Rahva-kontsert

Juhatab **J. SIMM.**
Pääset. 25 senti.

Kolmap., 3. juunil kell 9 õhtul

Jazz-muusika

Kavas moodsad löökpalad valgustus-effektidega.

Juhatab A. SLATKIN.

Solist O. LIPP.

Pääsetähed 35 senti, kooliõp. 25 senti.

T W T

Pühapäeval, 7. juunil.

Käsitööliste Seltsi alas, Tiigi tän. 64

XVII traditsiooniline

Rahvapidu.

Loterii allegri.
Kontsert.
Tants.
Lilleloterii.

II Diviisi ja tuletõrje orkestrid.

Näitemäng.

Õhtul tulevärk.

Algus kell 2 päeva.

Korteripakkumised

Ilus korter,

8 suurt tuba, on välja üürida 15. juunist. Sealsamas 2 hästi möbl. tuba saada. Pepleri tn. 27—1.

5-toaline

korter

III korral, veevärk, elekter, odav. ära anda. Järelp. Päeva tän. 3—3, kella 3—4.

Soe, kuiv, päikesepaistel., elektrivalg., korras 5-toaline

korter.

9. juunist ära anda. Vabriku tn. 10. Küsida kojamehelt nr. 12.

Korter,

3-toaline ära anda. Raekoja tän. nr. 22.

Ilus päikesepaistel. 4-toal.

korter

välja üürida. Tähe tn. 86—3.

Soe

korter,

kahe toa ja köögiga, hoovipealse sissekäiguga üürile anda. Tähe tn. 78—3.

Korter,

3 tuba, köök ja eestuba välja üürida. Vladimiri tn. 7.

---

2 möbl. tuba

üürile anda. Tarvitada telefon, klaver, köök. Promenadi tn. 3—3.

Möbl. tuba

päikesepaistel., elektrivalg., erasissek. ära anda. Sealsamas peegel müüa. Aleksandri tn. 29—3, hoovis.

Väike

tuba

mööbliga saada, Jaama t. 18.

---

3 tuba,

köök ja eestuba, hind 30 kr., ära anda, Botaanika tn. 35. Näitab kojamees. Taeteid Kivi tn. 26—9.

Hästi möbl. kort. võib

kaasüüriline

tulla. Narva tn. 113—2.

Tisleri töötuba

ühes eluruumidega välja üürida Narva tän. 22.

Mehaanika

töötuba

elektrivalg. on välja üürida. Aleksandri tn. 13.

Suur aed

rendile anda. Järele küsida Holmi t. 26, restor. „Peipsi“.

Moe-, pudu- & pesuäri

Venn. Lepp

TARTUS, KAUBAHOOV 2, PROMENADI 2

soovitab rikkalikus valikus:

Triik-, võrk- ja tennissärke
Supel- ja ***võimlemistrikoosid***
Sukki ja sokke. Naistepesu
Siidi- ja villaseid pluusisid
Kaelasidemeid
Siidikaelasalle
Vihma- ja päevavarje
Talutuskeppe
Tenniskingi j. n. e.

Kaabusid

Hinnad võistlemata odavad. Müük suurel ja väiksel arvul.

Tartu maavalitsus teatub, et

Tartu Narva tee

6 ja 7 km põhjaliku paranduse tõttu on läbikäiguks ajutiselt suletud

alates 1. juunist 1931. a. Ümbersõit raskemate koormatega ja jõuvankritega sünnib Sopakult Vasula as. kaudu Kobratu ja ümberpöördult, kuna kergemate koormatega ja hobustega kõrvaltee kaudu liikuda saab.

Põletispinde

— häid, kuivi — müüa raudtee silla juures. H. Kaal.

ILMUS

J. HAOHARU

KURBUSELT RÕÕMULE

Traagikoomiline etüüd ehk elupilt-paroodia kirjaniku elust lauluja muusikaga kolmes vaatuses eelmänguga.

Pühenduseks lastele ja protestiks sihtkapitalidele ning ajavaimule.

HIND 1 KROON.

Pealadu:

„Postimehe“ raamatukauplus

Tartus, Suurturg nr. 16.

Ärasõidu tõttu südalinnas üle anda sissetöötatud

moeäri.

Kirjad slt. „Moeäri“ all.

Korteriotsimised

Korterit,

2—3 tuba köögiga soovin 1. juuliks I. linnajaos, kesklinna ümbrusse. Teat. slt. „J. B.“ all.

Vajan 2-toalist keedukohaga ehk 1-toalist köögiga

korterit,

kohe või näd. jooksul. Teat. slt. „Vaikne aastaüürnik“ all.

Soovin üürida 1 suurt ehk 2 vähemat

tuba

Ka ilma remondita. Pakk. slt. „2 tuba“.

Kellel on ära anda

toiduaineteкauplus?

Soovitav ühes piimapoega. Teatada slt. „Minul on“ all.

Müümised

500 klapptooli

elektri armatuurid

suurele saalile ja terve kino sissesead **odavalt müüa.** Tallinn, Viru 4 «Rekord» passažis.

Odavasti müüa

3 lihvitud peeglit.

Suurus 210×85 ja 75 cm, ilma raamideta ja üks pilutamismasin. Näha võib kella 1/2 5—1/2 6 p. l. Kauba tn. 15. Küsida basaaris, Grossi raamatukauplusest.

Hästi korras ja uuesti ümberehitatud

vesiveski

müüa, suurema jõe peal, turbiini jõul (38 hob. jõudu), raudtee lähedal, omnibussiliin mitte kaugel. Lähemaid teateid saab härra vann. adv. H. Sumbergi juurest Tartus, Promenadi t. 7.

Juhuslikult müüa odavasti tammepuust

söögitoa sisseseade

nahk-sohva ja tugitool. Küsida Roosi tän. nr. 8.

Müüa odavasti kaks

sadamaputkat.

pikkus 30 j., laius 10 jalga, äravedamiseks. Kalda tän. plats nr. 8, ülevalpool Vabadussilda. A. Tupits.

Sibulataimi

müüa ja haudumismune. Herne tn. 49.

Pruugitud

telliskiwe

müüakse Luke mõisas. Küsida hra J. Topsanilt.

Odavasti müüa

kaljapraaka

loomatoiduks. Jaama tän. 10, kaljatööstuses.

Juhtum. hea „puhta usuga“

hobune,

vanker ja riistad müüa. Küsida hoovipidajalt, Odessa sissesõiduhoovis, Kauba t. 7.

Mööblit ja majakraami

on müüa. Narva tn. 65—4.

Õitsvaid tomati, kapsa sibula, puru, loomapeedi ja teisi

taimi

on saada. Karlova tn. 84.

Müüa kaks

kiir-päewapildi aparaati.

Tähe tn. 45—2.

Jalgratas

müüa. Riia tn. 38, kellasepäris.

Tööpakkumised

Maale linna ligidale talukoha peale tarvis majapidamiskooli haridusega ehk vastava vilumusega

perenaist

Vanadus: 20—30 a. Kirjad: Tartu, Suurturg 16, „Postimehe“ rmtukaupl., Naisliidu loteriipileti nr. 6624 ettenäitajale. Kirj. kuni 12. juunini.

Vajatakse tugevat

poissi,

mitte alla 17 aasta. Käruga kauba laialiveoks. Pakk. slt. „Poiss 101“.

Vajatakse

sillutajaid,

liivavedajaiaid ja ühte *kiviklompijat.* Küsida Tatra veski, Kambja ligid. Ettevõtja.

Vajatakse kole

meleri õpilast,

kes kõiki aurum. töid täielikult tunneb. Pakkum. saata 7. juunini s. a. Salla-Käru p. ü., Salla p. ag., meier.

Vajatakse tütarlast

karjaseks

võib ka vanem naister. olla. Kaupa tehakse 2. juunil V. Viljandi t. 1 poes, kl. 10—12.

Vajatakse

karjalast

Kaupa tehakse 2. juunil kl. 1—2, võõrastemaja Ratassepa hoovis.

Keskealist

lapsehoidjat

tarvis, kes keeli oskab. Sealsamas müüa pruugitud lapsevanker. Tähe tn. 105.

Maalripoissi

tarvis, kes värvitööd tunneb. Tulla Vladimiri tn. 5—2.

Vajatakse linna lähedale maale

naisterahwast

põllutööle. Kaupa tehakse Raekoja tn. 37—1, kl. 9—12.

Dr. F. Raudkepp.

Närvihaiguste ja **hingelise ravi eriarst.**

Vastuvõtmine iga päev kella 8—9 homm. ja 4—1/2 5 p. l. Uueturu tn. nr. 4. (Muul ajal närvikliinikus, kõnetr. 4-74).

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.

Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Dr. E. Dobruškes

Naha- ja suguhaigused

Kella 9—11 ja 5—7.
Naisterahvastele kella 4—5.

Tartus, Rüütli tän. 24.
(Laia tän. nurk) — tel. 11-22

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand

S. Amon

Tartus, Pepleri tän. 2,
tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Vilunud

kingseppi

on tarvis vana ja uue töö peale. Saapatööstus E. Mark, Tähe tn. 64.

Ömbleja vajab

õpilast ja käealust.

Teatada slt. „Abiline“.

Vanem mehaanikatööstus vajab *täiesti vilun. ja osavat.*

töölist,

auto- ja jalgrataste tööde jaoks. Teatada kirjal. slt. „Osav tööjõud“ all.

Naiskelnerit

vajatakse restorani jaoks. Suurturg 7.

Vajan töötundjat

töölist

naiste pesu töödeks. Turu tn. 39—2.

Triikpesu ömblejat

tarvis. Tulla Riia tn. 13—1.

---

14. juunil 1931. a. kell 11 hommikul antakse välja avalikul vähempakkumisel L.-Tähkvere põllumeeste seltsi rahvamaja

juurehitus-tööd.

Ehituse ja pakkumise kohta ligemaid teateid annab seltsi esimees Joh. Ivask. Vastuse jaoks margid ligi panna.

Tuntud

selgeltnägija

ja frenoloog

E. M. Kraft,

Ainuke õige ettekuulutaja, kes saatuse ära ütleb. Läbisõidul peatub ainult lühikest aega Tartus,

Puu tänav 17, kort. 2, hoovipeal majas.

Kuulus hiromant

peatub ainult lühikest aega

Turu tän. 75—4.

Ilmakuulus tõeprohv. saatuse selgeltnägija

PEEP ASTRO-HIRO.

UUETURU 25.

(Välja lõigata!)